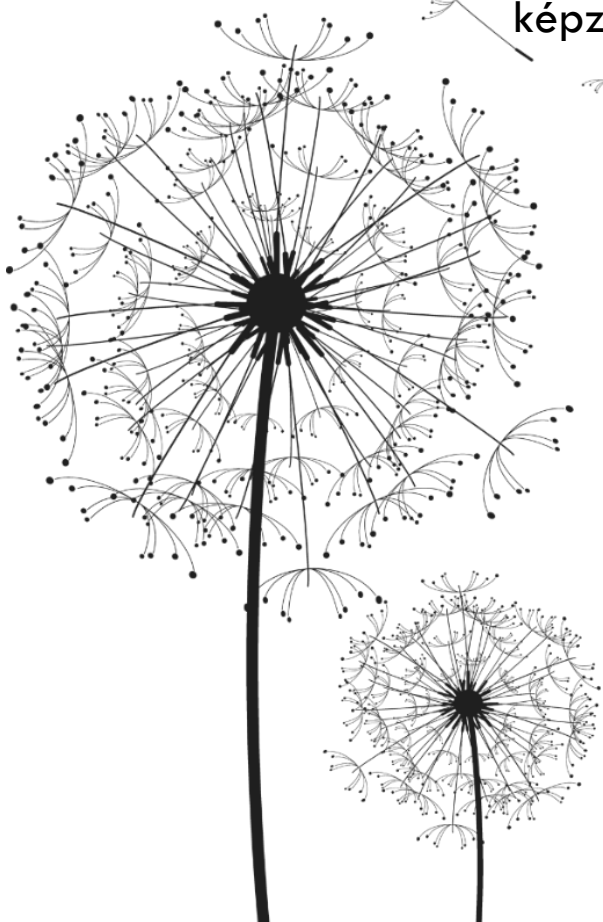

Pappus

PAPPUS
Játékos
készségfejlesztés
gyerekeknek és
fiataloknak

Útmutató tanárok és fiatalokkal foglalkozó szakemberek
képzői számára

Pappus

Pappus

A dokumentum adatai

Referencia:	Játékos készségfejlesztés gyerekeknek és fiataloknak (PAPPUS)
Tevékenység:	IO3 1-es dokumentum - Támogatott képzési útmutató tanárok és fiatalokkal foglalkozó szakemberek képzői számára
Szerzők:	Jelen dokumentum a Gloucestershire Egyetem vezetésével és a projektpartnerek közreműködésével jött létre
Verzió:	Magyar változat
Dátum:	10-04-2022
Nyilatkozat:	A projekt az Európai Bizottság támogatásával valósult meg. 2019-1-UK01-KA201-061967 sz. támogatási megállapodás

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. A kiadvány a szerzők nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.

Partnerek

University of Gloucestershire (koordinátor)
(Egyesült Királyság)

<http://www.glos.ac.uk>

Play Learning Life
(Egyesült Királyság)

<https://www.plloutdoors.org.uk/>

Gesellschaft für Sozialforschung und Bildung
(Ausztria)

<http://www.gesob.at>

Palacký University
Olomouc

Palacký University Olomouc, Faculty of Physical Culture
(Csehország)

<http://www.upol.cz/>

Rogers Alapítvány
(Magyarország)

<http://www.rogersalapitvany.hu/>

Gedania 1922 Association
(Lengyelország)

<http://www.gedania1922.pl>

TANDEM n.o.
(Szlovákia)

<http://www.tandemno.sk>

Tartalom

A dokumentum adatai	i
Partnerek.....	ii
Bevezetés	1
Személyes jelenléten alapuló kurzusprogram.....	4
<i>Az alábbi programot egy teljes, jelenléti részvételen alapuló, 5 napos kurzushoz ajánljuk.</i>	<i>4</i>
Bővített kurzus.....	5
1. modul: Bemutatkozás és ráhangolódás.....	8
Foglalkozásterv – 1. modul: Bemutatkozás és ráhangolódás.....	9
2. modul: személyes és mélyreható tapasztalat a természetben.....	20
Foglalkozásterv – 2. modul: személyes és mélyreható tapasztalat a természetben.....	21
3. modul: Tanulás és játék a szabadban	26
Foglalkozásterv – 3. modul: Tanulás és játék a szabadban.....	27
3. modul Függelék.....	40
4. modul: Ismerkedés a növényekkel	50
Foglalkozásterv – 4. modul: Ismerkedés a növényekkel.....	51
5. modul: Ökológia.....	60
Foglalkozásterv – 5. modul: Ökológia	61
5. modul Függelék	65
6. modul: A növények, mint cselekvő lények.....	70
Foglalkozásterv – 6. modul: A növények, mint cselekvő lények.....	71
6. modul Függelék.....	74
7. modul: Tanítás növényekkel.....	80
Foglalkozásterv – 7. modul: Tanítás növényekkel.....	81
8. modul: Értékelés és lezárás	86
Foglalkozásterv – 8. modul: Értékelés és lezárás	87
Bemelegítés.....	92

Bevezetés

Az alábbi képzési tervet az Európai Unió Erasmus+ programja által társfinanszírozott "PAPPUS - játékos készségfejlesztés gyerekeknek és fiataloknak" projekt (2019-1-UK01-KA201-061967) keretein belül dolgoztuk ki. A projekt azt vizsgálja, hogy a növényekhez való játékos kapcsolódás a minket körülvevő természetes környezetben, hogyan tudja erősíteni a fiatalok kapcsolatát a növényvilághoz és az őket körülvevő élővilághoz. Ez a kapcsolódás hozzásegíti a fiatalokat a természet mélyebb megértéséhez és ezáltal befogadásához, illetve hosszabb távon fejleszti az általános készségeket és kompetenciákat és segít megismerni az a természetközeli hivatásokat, munkalehetőséget.

A nyolc modulból álló képzési terv olyan, növényekkel való tanulási és játszási formákat mutat be, amelyek beépíthetők a tanárok és más, fiatalokkal foglalkozó szakemberek mindennapi munkájába. A képzés célja a konkrét tananyagok megismertetésén túl a szemléletformálás, hogy felhívjuk a figyelmet a természetben töltött idő, a természettel való személyes kapcsolat fontosságára, mind a gyerekek, mind a felnőttek esetében.

Két különböző tanulási útvonal került kidolgozásra.

1. Egy támogatott képzési útmutató tanárok és fiatalokkal foglalkozó szakemberek részére. (Ez a dokumentum)

A gyakorlatokat egy facilitátor vezeti be az iskolában vagy az adott környezetben. A facilitátor érkezik az iskolából/egyéb közegből, vagy lehet külsős szakértő is.

*A modulok egy öt napos intenzív kurzus folyamán is megtarthatók (ld. a táblázatot [a 4. oldalon](#)), vagy egy kibővített kurzusként, 4-5 egész napos vagy 8-10 félnapos foglalkozással, egy féléven vagy teljes tanéven keresztül. (lásd a modulok ajánlott kombinációját [a 5. oldalon](#)). A képzési anyag kidolgozói elsősorban ez utóbbi megvalósítási formát javasolják.

A modulok és gyakorlatok egy része a saját élményű, cselekvésen keresztüli akciótanulásra épít, ahol a tanulói szerepbe helyezkedve kell dolgoznunk. Ezen kívül, érdemes megfontolni, hogy a modulokat egy egész naptári évre elosztva tartsuk, így minden évszakban tudunk az akkor aktuálisan megtalálható növényekkel, az évszak által biztosított környezetben dolgozni. Ráadásul a kurzus így beépíthető a tanárok egy éves szakmai munkájába.

2. Önálló tanulási útmutató tanárok és fiatalokkal foglalkozó szakemberek részére.

A képzés második változata a saját tempójú, önálló tanulást segíti. Ez nagy rugalmasságot ad az egyedül, vagy (lehetőleg) kollégákkal végzett munkához az adott közegben vagy csoportban. Ez a képzési anyag angol nyelven érhető el a következő linken keresztül:

<https://hu.pappusproject.eu/training-course-materials>

Minden útmutató modulfejezeteket tartalmaz, mely segíti a modulösszefoglalók, gyakorlatok, szükséges kellékek és függelékek megtalálását. A kurzus során minden gyakorlat egy fő területre fókuszál – elmélet; gyakorlat; megbeszélés; aktív tanulás – melyeket az alábbi ábrákkal jelöltünk:

Elmélet

Gyakorlat

Megbeszélés

Aktív tanulás

Tanulási eredmények

Öt fő tanulási eredményt különítettünk el az egyes modulokhoz tartozóan. Ennek az öt tanulási eredménynek az alpontjai pedig az egyes gyakorlatok során érhetők el.

A kurzus végére a résztvevők:

1. be tudják mutatni a PAPPUS projekt lényegét

- a. képesek lesznek megnevezni és azonosítani a PAPPUS 15-öt - a projekt során kiemelt 15, az európai országok területén elterjedt növényfaját
- b. meg tudják határozni a növényfajok széles skáláját
- c. tudni fogják, hova kell fordulniuk, ha akár nekik, akár a gyerekeknek további segítségre van szükségük a növények meghatározásában

2. alkalmazni tudják az egyszerű, természet alkotta, vagy természetes anyagokból létrehozott tárgyakat a pedagógiai munkájuk során

- a. be tudnak számolni a szabadban, növényekkel játszás és tanulás előnyeiről és fontosságáról
- b. tudni fogják, hogy milyen lehetőségeket kínál a tanterv a szabadban, természetes környezetben megtartott tanórák levezetésére
- c. tisztában lesznek vele, hogy a természetes közegben, illetve kültéren való játék tervezést, előzetes felkészülést és kockázatkezelést is igényel
- d. magabiztossággal használják a természetes külső környezetet a tervezett tanulási gyakorlatokhoz
- e. jártasak lesznek a PAPPUS-anyagok teljes skálájában és tisztában lesznek vele, hogy azok hogyan használhatók az adott tanulási eredmények eléréséhez
- f. fel tudják használni a PAPPUS-eszköztárat arra, hogy pedagógiai folyamatot dolgozzanak ki diákjaik számára.

3. a játékos tanulás és tanítás a növényekkel megerősíti bennük a természettel való kapcsolódást, és megértik annak fontosságát

- a. megértik az emberek és a természet eltérő nézőpontjait
- b. tisztában lesznek vele, hogy a természetben való játék és tevékenykedés egyfajta etikai hozzáállást is megkíván
- c. meg fogják érteni, hogy összefüggés van a természet megértése, tisztelete és megóvása között
- d. pozitív hozzáállást fognak kialakítani a növények és a természet iránt

- e. pozitív érzéseket és hozzáállást fognak kialakítani a természet iránt a művészeteken keresztül.

4. megértik majd az ökológiai rendszerekre jellemző kölcsönös függőséget

- a. megértik az alapvető ökológiai elveket
- b. érteni fogják az egymástól való függőség és a rendszergondolkodás fogalmait
- c. megértik, hogy a nyelvhasználat hogyan határozza meg gondolkodásmodunkat
- d. megismerkednek a pozitív nyelvhasználat és a természettel való újrapcsolódás példáival

5. személyes készségeik fejlődését fogják tapasztalni

- a. fejlődik az együttműködőképességük,
- b. a tárgyalási és kommunikációs készségeik,
- c. személyre szóló, pozitív visszajelzéseket fognak tudni adni és kapni
- d. be tudnak számolni az élményeikről

Kurzusanyagok

A kurzust úgy terveztük, hogy minimális számú szakmai anyag segítségével le lehessen bonyolítani, az öt nyelven elérhető PAPPUS eszköztár felhasználásával. Az eszköztár a következő oldalon érhető el:

<https://hu.pappusproject.eu/toolkit>

Az alábbi lista a PAPPUS projekt során kidolgozott szakmai anyagokat tartalmazza:

- PAPPUS eszköztár
- PAPPUS weboldal
- Tanári segédlet példák
- Játékos ismertető példák
- Növénytábla példák
- Kvartett kártyajáték példák
- Mesélő kártya példák
- Növényteni kifejezések - szójegyzék és további ábrák, melyek részletesebben bemutatják a növények szerkezetét.

Személyes jelenlétén alapuló kurzusprogram

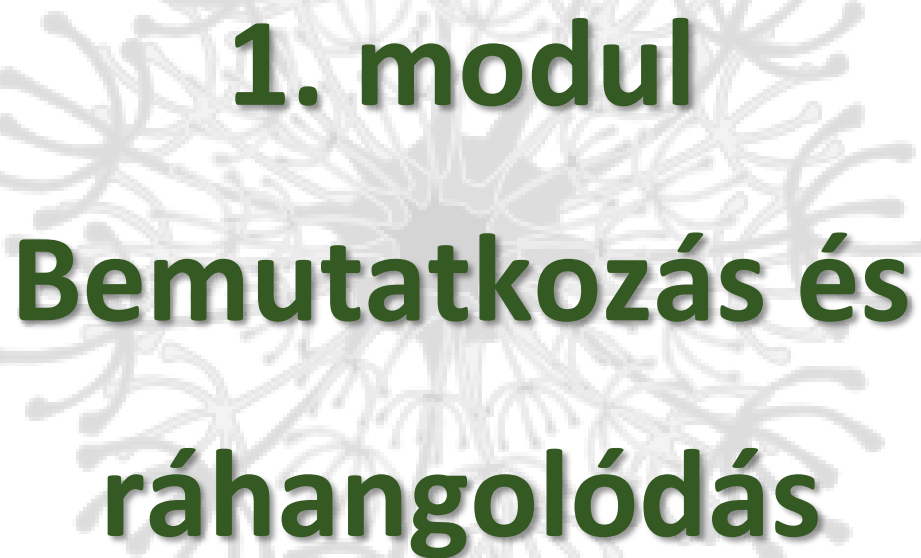
Az alábbi programot egy teljes, jelenléti részvételen alapuló, 5 napos kurzushoz ajánljuk.

	1. nap	2. nap	3. nap	4. nap	5. nap
10:00-11:30		3. modul (válasszuk ki a résztvevők szempontjából leglényegesebb gyakorlatokat) Tanulás és játék a szabadban	5. modul Ökológia 1	6. modul Növények, mint cselekvők (aktorok)	8. modul Lezárás
11:30-11:45		Szünet	Szünet	Szünet	Szünet
11:45-13:15	1. modul Bemutakozások	3. modul Tanulás és játék a szabadban	5. modul Ökológia 2	6. modul Növények, mint cselekvők (aktorok) 2	8. modul A kurzus értékelése
13:15-14:30	Ebédészünet	Ebédészünet	Ebédészünet	Ebédészünet	Ebédészünet
14:30-16:00	2. modul Történetek megosztása	4. modul Ismerkedés a növényekkel 1	Szabad délután / Szervezett program / Tudásátadás Tanulmányi látogatás (ha egyhetes kurzust tartunk, bármilyen tanulmányi látogatást választhatunk)	7. modul Pedagógiai folyamat tervezése	
16:00-16:15	Szünet	Szünet		Szünet	
16:15-17:45	2. modul Személyes tapasztalatok	4. modul Ismerkedés a növényekkel 2		Szabadidő	

Bővített kurzus

Egy fél éven vagy teljes tanéven keresztül tartó modulok ajánlott kombinációja

Modulok	A kurzus ajánlott menete
1. és 2. modul	Egy foglalkozásként is megtartható.
3. modul	A legjobb, ha további egyéni foglalkozásokra és az azokhoz tartozó akciótanulási feladatokra lebontva bonyolítjuk le. A következő módon:
	<ul style="list-style-type: none"> • A1 és A2 = fél nap, kiegészítő akciótanulási feladatokkal.
	<ul style="list-style-type: none"> • A3 (1 óra) - ha az idő engedi, hozzáadható a fentiekhez, vagy külön is megtartható, a kiegészítő akciótanulási feladatokkal együtt.
	<ul style="list-style-type: none"> • A4 (1,5 óra) csoportfoglalkozás kiegészítő feladatokkal.
	<ul style="list-style-type: none"> • A5 és A6 (1 óra 40 perc) együtt megtartva. • Az A7 esetén a résztvevők előzetes felkészülésére van szükség, így különálló foglalkozásként kell megtartani, és másfél óráig tart.
4. modul	Maximum fél nap - kiegészítő munkával.
5. modul	Másfél óra.
6. modul	3+ óra
7. modul	2 óra. Ez a modul hasonlít a 3. modul 7. tevékenységére, de az iskolánál szélesebb körben használható játékos tevékenységekre.
8. modul	Másfél óra. Ez a modul kombinálható a 7. modullal, mint a bővített kurzus utolsó foglalkozása.

1. modul
Bemutatókozás és
ráhangelódás

Pappus

1. modul: Bemutató és ráhangolódás

Tanulási eredmények

A foglalkozás végére a tanulók:

1. be tudják mutatni a PAPPUS projekt lényegét
2. alkalmazni tudják az egyszerű, természet alkotta, vagy természetes anyagokból létrehozott tárgyakat a pedagógiai munkájuk során
3. a játékos tanulás és tanítás a növényekkel megerősíti bennük a természettel való kapcsolódást, és megértik annak fontosságát

Foglalkozás összefoglaló

Ez a foglalkozás bemutatja a PAPPUS projektet és a képzési tervet. Megalapozza a növények és a természeti világ más elemeinek használatát a pedagógiai munkában, rámutatva a természethez fűződő személyes kapcsolatunk fontosságára.

Tréneri megjegyzések

Ez egy bevezető modul, ami különös hangsúlyt fektet rá, hogy pozitív légkör alakuljon ki a kurzus teljes idejére.

Foglalkozásterv – 1. modul: Bemutatkozás és ráhangolódás

Gyakorlat és tanulási eredmény	Idő	Tartalom	Módszer	Kellékek:
1. gyakorlat 1. tanulási eredmény	15 perc 	Üdvözlés, bemutatkozás és ráhangolódás Cél: a résztvevők üdvözlése, a PAPPUS projekt és a tanfolyam bemutatása, ismerkedés a térrel	Teljes csoport	
2. gyakorlat 2. tanulási eredmény	30 perc 	Bemutatkozás növényekkel Cél: ismerkedés egymással, a növényekről való gondolkodás elkezdése	Egyéni munka Teljes csoport	Növények / magok / gyümölcsök a bemutatkozáshoz VAGY képek növényekről
3. gyakorlat 3. tanulási eredmény	30 perc 	Gyerekkori emlékek a természetről és a játékról Cél: kapcsolódás a természeti munkát megalapozó, természethez fűződő élményekhez	Egyéni munka Kis csoportok Teljes csoport	Papír / filctoll / színes ceruzák, stb.
4. gyakorlat 3. tanulási eredmény	10 perc 	Film: Nature for All Videó a természetről (Nature for All) és a kurzus hivatalos megnyitása	Teljes csoport	Videó, projektor, képernyő, hangszórók
Összefoglaló	5 perc	Összefoglalás	Teljes csoport	

1. gyakorlat: Bevezető, bemutatkozás és ráhangolódás

Tanulási eredmények:

1. Képesség a PAPPUS projekt lényegének bemutatására.

Idő: 15 perc
Módszer: Teljes csoport
Kellékek:

- PAPPUS Bemutató PPT: <https://hu.pappusproject.eu/training-course-materials>

Gyakorlat

Bevezetés

A nyitófoglalkozás célja, hogy üdvözljük a résztvevőket, bemutassuk a PAPPUS projektet és magát a tanfolyamot, és megalapozzuk a kurzus hangulatát. Teremtsünk befogadó környezetet, például félkörbe állított székekkel. Díszítsük fel a szobát a témához illő fotókkal, képekkel, kellékekkel (beleértve a növényeket is), hogy játékos hangulat legyen. Beszélgessünk a résztvevőkkel, ahogy megérkeznek, kínáljuk meg őket üdítővel, igyekezzünk oldott hangulatot teremteni.

Üdvözljük a résztvevőket és mutatkozzunk be. Mielőtt belemerülnénk a kurzus részleteibe, álljunk fel a ráhangoló gyakorlatokhoz. Kezdjük el közösen bejárni a termet, megfigyelve azt a fizikai teret, ahol a következő néhány napot tölteni fogjuk. Kérjük meg a résztvevőket, hogy egy időre figyelmükkel forduljanak saját testük felé és összpontosítsanak a testük azon területeire, ahol feszültséget éreznek. Képzeld el, hogy elengedik a feszültséget. Rövid idő múlva, amikor azt tapasztaljuk, hogy a csoporttagok ellazultabb állapotba kerültek, kérjük meg őket, hogy figyelmükkel forduljanak egymás felé. Vegyék fel egymással a szemkontaktust, míg a térben járnak, üdvözljék egymást integetéssel, kézfogással, vállveregetéssel, egy öleléssel, stb. Ha facilitátorként úgy érezzük, hogy be tudunk kapcsolódni ebbe a folyamatba, az a legjobb, ha saját magunk is részt veszünk a kapcsolatteremtésben, hiszen így válunk igazán a csoport tagjává, ami erősíti a bizalmat a résztvevőkben.

"Térgeometria": tegyük fel a résztvevőknek saját magukra vonatkozó kérdéseket és kérjük meg őket hogy válaszaiknak megfelelően helyezkedjenek el a terem ellentétes végeibe. Példák kérdésekre:

- Mi volt a fő közlekedési eszköz, amivel jöttél? Válaszok: repülő / vonat / autó / tömegközlekedés / séta
- Milyen háziállataid vannak? Válaszok: kutyák / macskák / stb.
- Hány gyereked van? Válaszok: Nincs gyerekem / 1 gyerek / 2 gyerek / 3 vagy több gyerek

Üljünk le a körbeállított székekre. Mutassuk be a [PAPPUS Bemutató PPT-t](#), a PAPPUS projektet és a PAPPUS szakmai anyagokat ([Eszköztár](#), [Weboldal](#)), a kurzus szerkezetét és az egyes foglalkozások időrendjét. Fussunk át a gyakorlati tudnivalókon és az evakuációs terven a résztvevők biztonsága érdekében. Röviden mutassuk be a képzési tervet és a kidolgozási módját, illetve a résztvevő partnereket (lásd a [10. oldalon](#)).

Vázoljuk fel a kurzus szerkezetét, az időrendet, a szüneteket időpontját és időtartamát stb., és válaszoljuk meg a már most felmerülő első kérdéseket (ezeknek a teendőknek egy része megvalósítható, miközben az érkező tanulókkal beszélgetünk).

2. gyakorlat: Bemutatkozás növényekkel

Tanulási eredmények:

1. A természet alkotta, vagy természetes anyagokból létrehozott tárgyak alkalmazása a pedagógiai munkában

Idő: 30 perc

Módszer: Egyéni és teljes csoportos gyakorlat

Kellékek:

- Asztal különböző természet alkotta, vagy természetes alapanyagból készült tárggyal (gyümölcsök, magok, ágak, levelek, fasíp, szalmabábú, stb.)

Gyakorlat

Helyezzünk el a tárgyakat egy asztalon, pl. gyümölcsöket, magokat, ágakat, növényeket, köveket stb. Minél változatosabb a felhozatal, annál jobb

Kérjük meg a résztvevőket, hogy gyűljenek az asztal köré, és miközben megnézik a tárgyakat, gondolkodjanak el rajta, hogyan érkeztek ide, mi motiválta őket a részvételre, és mik az elvárásaik; figyeljék meg, hogyan érzik magukat ebben a pillanatban. Most a természeti tárgyakra fókuszálva minden résztvevő válasszon ki egyet, mellyel éppen kapcsolódást érez, és ami összefoglalja a jelenlétét a tréningen. Hívjunk vissza mindenkit a körbe, és kérjük meg őket, hogy mutassák be magukat a választott tárgyon keresztül. Bárki kezdhet: mondja el a nevét, hogy honnan utazott ide, és mutassa be a tárgyát, illetve magyarázza el, miért azt választotta. Hagyjunk időt minden résztvevőnek arra, hogy ilyen módon megossza az érzéseit. Amikor mindenki választott tárgyat, mi magunk is válasszunk egyet a bemutatkozáshoz.

Tréneri megjegyzések

Ennek a gyakorlatnak egy másik változata is van, amihez külső térre van szükség egy természetes közegben. Kérjük meg a résztvevőket, hogy töltsenek odakint 10-15 percet, ismerkedjenek meg a környezettel, és válasszanak egy tárgyat, amit visszahoznak a szobába. Hívjuk fel rá a figyelmet, hogy ha élő növényt találnak, akkor ahelyett, hogy leszednék azt, készítsenek róla fényképet, melyet bemutathatnak a csoportnak.

A szabadtéri munka megalapozásaként mindenképp említsük meg azt az alapvető hozzáállást, hogy törekszünk rá, hogy ne tegyünk kárt a természetben: ne szedjük virágot vagy törjünk le ágakat csak azért, hogy legyen nekünk, vagy hogy egy jobb fényképet tudjunk készíteni.

Határozzuk meg előre, hogy mennyi időt szánunk a bemutatkozásra. Előfordul, hogy valaki szeretne hosszabban beszélni, azonban nagyobb csoportokban túl hosszúra nyúlhat a bemutatkozás, ha mindenki hosszú történeteket mesél. Nyugodtan elmondhatjuk a résztvevőknek, hogy 2-3 percük lesz magukról beszélni (előre gondoljuk ki, hogy a résztvevők számától és a tervezett időtől függően mennyi idő jut egy embernek.) Jelezhetjük is finoman, amikor lejárt az idő.

3. gyakorlat: Gyerekkori emlékek a természetről és a játékról

Tanulási eredmények:

3. A természethez fűződő személyes kapcsolat fontosságának megértése a növényekkel történő munka folyamán

Idő: 30 perc

Módszer: Egyéni, kiscsoportos gyakorlat, majd megosztás az egész csoporttal

Kellékek:

- Egészségre és jóllétre gyakorolt jótékony hatások – ld. a vonatkozó PAPPUS-anyagokat; kezdjük el megismerkedni a weboldal tartalmával, hogy az iskolánkban vagy saját közegünkben is segíthessük a tanulókat. <https://hu.pappusproject.eu/training-course-materials>
- Papírok, színes ceruzák / filctollak

Gyakorlat

Kérjük meg a csoport tagjait, hogy helyezkedjenek el kényelmesen és csukják be a szemüket.

Figyeljenek a légzésükre, nyugodjanak meg és lazuljanak el. Amikor a csoport láthatóan ellazult állapotba került, kérjük meg őket, hogy gondoljanak vissza kisgyerekkorukra, és idézzenek fel egy alkalmat, amikor odakinn, a természetben voltak. Nézzenek körbe ebben az emlékből, figyeljék meg a körülöttük lévő tájat: milyen színek, formák, textúrák alkotják? Látnak bármilyen konkrét növényt? Mi volt a kapcsolatuk ezekkel a növényekkel? Játsoztak ezekkel a növényekkel, vagy azok csak a táj részei voltak? Ezután figyeljenek az érzelmekre, melyek felbukkannak ebben az emlékből: milyen érzés volt ott lenni? A folyamat közben mondjuk el, hogy ha valakinek semmiképpen nem jön elő semmilyen emlék, akkor sem kell megijednie, ebben az esetben képzeljen el egy számára kellemes természeti környezetet, amelyben gyerekként szívesen játszana.

Hagyjunk pár percet arra, hogy a résztvevők a lehető legélénkebben felidézzék az emlékeket, majd kérjük meg őket, hogy térjenek vissza az itt és mostba. Miután kinyitották a szemüket, alakítsanak 4-5 fős csoportokat, és adjunk nekik 10-15 percet az emlékeik megosztására. Amikor készen vannak, térjünk vissza a nagycsoportba, és aki kedvet érez, ossza meg a benyomásait a többiekkel. Kérdezzük őket a kiscsoportban szerzett tapasztalataikról - elhangzott bármi érdekes a csoportokban?

Miután néhányan megosztották a tapasztalataikat, mondjuk el, hogy minden gyereknek van természetben szerzett élménye, és általában azok ragadnak meg, melyek vidámak, boldogak és játékosak. Persze az ijesztő élmények is emlékeztetnek tudnak lenni: például elveszni az erdőben, vagy találkozni egy vadállattal. Mondjuk el, hogy a szabadban töltött idő kulcsfontosságú a gyerekeknek, hisz így tudnak kapcsolatot építeni a környezetükkel; így tanulják meg, hogyan kell a természettel és a természetben lenni. Beszéljünk a természetben töltött idő egészségre gyakorolt jótékony hatásairól. Hívjuk fel a figyelmet a felnőttek szerepére: mikor a gyerekek szabadon játszanak a természetben, a felnőtt szerepe (csakúgy, mint a beltérben töltött szabad játékos foglalkozás alatt) az, hogy biztonságos közeget teremtsen. Természetesen előfordulhatnak balesetek,

és ilyen esetekben a felnőtt dolga az, hogy nyugodt maradjon, és példát mutasson azzal kapcsolatban, hogy hogyan kell az ilyen helyzeteket kezelni.

Tréneri megjegyzések

A kiscsoportokban történő megosztás előtt arra is kérhetjük a résztvevőket, hogy rajzolják le emlékeiket. Osszunk ki papírt és színes filctollakat vagy ceruzákat, és adjunk nekik 5-10 percet, hogy lerajzolják a felidézett jelenetet. Ha szeretnének, akár egy absztrakt képet is alkothatnak, melyen a konkrét látvány és események helyett az emlék által keltett benyomásokat fejezik ki színek segítségével. Ez hasznos lehet azoknak a résztvevőknek az esetében is, akik úgy gondolják, hogy nem tudnak rajzolni, és ezáltal megakadnak a folyamatban.

Hivatkozunk a PAPPUS vonatkozó anyagaira - kezdjük el megismerkedni a weboldal tartalmával, hogy az iskolában/egyéb környezetben is segíthessük a tanulókat.

4. gyakorlat: Nature for All (videó)

Tanulási eredmények:

3. A természethez fűződő kapcsolat fontosságának megértése a növényekkel történő munka folyamán

Idő: 10 perc

Módszer: Teljes csoport

Kellékek:

- Nature for All videó a YouTube-on: <https://www.youtube.com/watch?v=LAbTclKQRaY>
- Számítógép, projektor, képernyő, hangszóró
- Kiegészítő anyag: Czippán Katalin Nature for All videója: <https://hu.pappusproject.eu/training-course-materials>

Gyakorlat

Mutassuk be a *Nature for All* (<https://www.youtube.com/watch?v=LAbTclKQRaY>). videót.

A videó bemutatása után vázoljuk fel a PAPPUS két fő célját a szabadtéri tanulással: az iskolás korú gyerekek tanulásának fejlesztése, és a természethez való hozzáállásuk alakítása. Beszéljünk arról, hogy a szabadban történő foglalkozások hogyan növelik a gyerekek jókedvét és motivációját, illetve arról, hogy mennyire fontos személyes kapcsolatot kiépíteni a természettel, annak tiszteletén és megértésen keresztül. Kiemelhetjük, hogy a PAPPUS anyagok az Eszköztárban található gyakorlatokkal és információkkal együtt ezeket a célokat szolgálják. A kurzus célja, hogy a résztvevők megértsék, hogyan lehet a legtöbbet kihozni az Eszköztárból azzal kapcsolatban, hogy hogyan beszélhetünk a természetről, és hogyan segíthetünk a természethez való hozzáállás alakításában.

Tréneri megjegyzések

Állítsuk be előre a videót, és ellenőrizzük az internetkapcsolatot és a hangot.

Kiegészítő anyagként felhívhatjuk a résztvevők figyelmét Czippán Katalin előadására, melyet a 2021-es nemzetközi PAPPUS kurzuson tartott Magyarországon.

Pappus

**2. modul:
Személyes és
mélyreható
tapasztalat a
természetben**

Pappus

2. modul: személyes és mélyreható tapasztalat a természetben

Tanulási eredmények:

A foglalkozás végére a tanulók:

- 1a. képesek lesznek megnevezni és azonosítani a PAPPUS 15-öt - a projekt során kiemelt 15, az európai országok területén elterjedt növényfajta
- 3a megértik az emberek és a természet eltérő nézőpontjait
- 3b tisztában lesznek vele, hogy a természetben való játék és tevékenység egyfajta etikai hozzáállást is megkíván
- 3c meg fogják érteni, hogy összefüggés van a természet megértése, tisztelete és megóvása között

Foglalkozás összefoglaló

A foglalkozás központi témája az attitűd formálása. Lássunk a természet szemével! Ez a látásmód megalapozza a természethez való érzelmi kötődést, ezáltal fokozza a megismerésre és a megóvásra való motivációt és vágyat.

Tréneri megjegyzések

A foglalkozásnak fontos része a szabadban szerzett tapasztalat. Kérjük meg előre a résztvevőket, hogy hozzanak magukkal megfelelő ruházatot és lábbelit a természetben való munkához.

Foglalkozásterv – 2. modul: személyes és mélyreható tapasztalat a természetben

Gyakorlat és tanulási eredmény	Idő	Tartalom	Módszer	Kellékek:
Bemelegítés	10 perc 	Bemelegítő játék Cél: a résztvevők energizálása	Teljes csoport	
1. gyakorlat 1a., 3a. tanulási eredmény	45 perc 	Séta az erdőben / parkban Cél: személyes és mélyreható tapasztalat szerzése a természetben, és a 15 PAPPUS-növény megismerése	Kis csoportok	A 15 PAPPUS növény listája Egy megközelíthető természeti helyszín
2. gyakorlat 3a., 3b., 3c. tanulási eredmény	45 perc 	A növények perspektívája és drámaelőadás Cél: a képzelőerő és a kreativitás használata, a természet különböző nézőpontjainak megismerése	Kis csoportok + teljes csoportos előadás	
Összefoglaló	5 perc	Összefoglalás	Teljes csoport	

1. gyakorlat: Séta az erdőben / parkban

Tanulási eredmények:

- 1a. A PAPPUS 15 - a projekt során kiemelt 15, az európai országok területén elterjedt növényfajta beazonosítása
- 3a. Az emberek és a természet különböző perspektíváinak megértése

Idő: 45 perc
Módszer: Kiscsoport
Kellékek:

- Mobiltelefonok / fényképezőgépek / megfelelő ruházat

Gyakorlat

Mondjuk el a résztvevőknek, hogy a következő foglalkozást a szabadban tartjuk, és hogy ennek megfelelően öltözzenek fel. Emlékeztessük őket, hogy legyen náluk mobiltelefon / fényképezőgép. Amint készen állnak, vigyük el a csoportot egy közeli parkba (ha városban vagyunk), vagy egy erdőbe / természetes helyszínre, ha van ilyen a közelben.

Mondjuk el, hogy 30 percük van azonosítani és lejegyezni/lefényképezni annyi PAPPUS 15 vagy más érdekes növényt, ahányat csak tudnak.

Kérjük meg a résztvevőket, hogy válasszanak ki egy növényt, amelyet különösen kedvelnek vagy érdekesnek tartanak, és ez lehetőleg az egyik PAPPUS 15-növény legyen (érdemes lehet átnézni és megbeszélni a listát). Tanulmányozzák a kiválasztott növényt egy ideig, majd próbálják meg a növény szemszögéből látni a világot. Például kerüljünk le a talajra, ha a növény lent nő, vagy mászunk fel, ha kúszónövény stb. Mit lát a növény? Hogyan érzi magát? Készítsenek néhány képet ebből a szemszögből, legalább 5-10 percet eltöltve ezzel a növényvel.

30 perc után hívjuk ismét össze a csoportot.

Tréneri megjegyzések

A gyakorlatnak van egy *másik változata*, melyhez szintén egy külső helyszín és megfelelő ruházat szükséges. A résztvevők kutassák át a talajt, olyan növényt keresve, mely valamiért felkelti a figyelmüket (egy színes levél, egy gally, egy toboz stb.), és a fenti gyakorlathoz hasonlóan tanulmányozzák, annak szemszögéből nézve a világot, majd fényképezik le és kézzel, tapintással is vizsgálják meg.

Emlékeztessük a résztvevőket, hogy vigyék magukkal a telefonjukat / fényképezőgépüket. Az instrukció során hivatkozunk a *Műveltség* - [Irodalom PAPPUS tanári segédletekre](#).

2. gyakorlat: A növények perspektívája és drámaelőadás

Tanulási eredmények:

- 3a. Az emberek és a természet különböző perspektíváinak megértése
- 3b. A természetben töltött idő etikai kérdéseinek megértése
- 3c. A természet megértése, tisztelete és megóvása közötti összefüggés megértése.

Idő: 40 perc

Módszer: Kiscsoportok és teljes csoportos előadások

Gyakorlat

Mondjuk el a csoportnak, hogy ebben a gyakorlatban az előző feladat során választott növényel/természeti tárggyal fognak foglalkozni. Alakítsanak ki 4-5 fős csoportokat, és a csoporton belül osszák meg a növény / természeti tárgy történetét. Mikor mindenki megosztotta a történetét, minden csoport írjon egy történetet, melyben szerepelnek a csoporttagok által választott növények vagy tárgyak, 5 perces drámaelőadást alkotva. A gyakorlat teljes időtartama körülbelül 30 perc legyen.

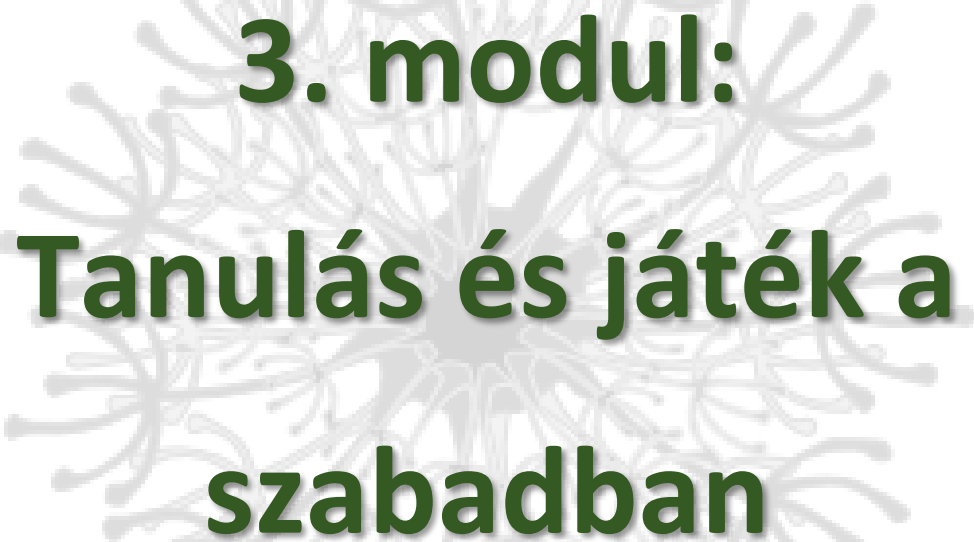
Bátorítsuk a csoportokat a kreativitásra: az előadásuk bármilyen formát ölthet. Például lehet elbeszélts vagy néma; lehet absztrakt, követhet egy megszokott narratívát, vagy állhat monológok sorából. Bátorítsuk a résztvevőket, hogy fontolják meg a szabadtéri előadást, ha az illik a darab stílusához.

Amint elkészültek, mindenki gyűljön össze az előadásokhoz. Az előadások után minden csoport röviden megbeszélheti, hogy hogyan viszik tovább az eddigi tanultakat.

Vezessünk egy beszélgetést a természet és az emberek közötti kapcsolatról, és azokról az etikai kérdésekről, melyek felmerülhetnek, amikor kinn vagyunk a természetben. Magyarázzuk el, hogy a természet iránti alapvető tisztelet hogyan alapozza meg azt az igényt, hogy óvjuk és gondozzuk a természetet. Ha felvesszük egy növény nézőpontját, erősebbé válik ez a kapcsolódás a természettel.

Tréneri megjegyzések

Hivatkozzunk a Vallások [tanári segédletekre](#) a PAPPUS eszköztárból, melyek segítségével bemutathatjuk a különböző vallások különböző felfogásait az emberek és a természet közötti kapcsolatról.

**3. modul:
Tanulás és játék a
szabadban**

Pappus

3. modul: Tanulás és játék a szabadban

Tanulási eredmények:

A foglalkozás végére a tanulók:

2. **alkalmazni tudják az egyszerű, természet alkotta, vagy természetes anyagokból létrehozott tárgyakat a pedagógiai munkájuk során**
 - a. be tudnak számolni a szabadban, növényekkel játszás és tanulás előnyeiről és fontosságáról
 - b. tudni fogják, hogy milyen lehetőségeket kínál a tanterv a szabadban, természetes környezetben megtartott tanórák levezetésére
 - c. tisztában lesznek vele, hogy a természetes közegben, illetve kültéren való játék tervezést, előzetes felkészülést és kockázatkezelést is igényel
 - d. magabiztossággal használják a természetes külső környezetet a tervezett tanulási gyakorlatokhoz
 - e. jártasak lesznek a PAPPUS-anyagok teljes skálájában és tisztában lesznek vele, hogy azok hogyan használhatók az adott tanulási eredmények eléréséhez
 - f. fel tudják használni a PAPPUS-eszköztárat arra, hogy pedagógiai folyamatot dolgozzanak ki diákjaik számára.

Foglalkozás összefoglaló

Ez a modul azoknak a tanároknak az aggodalmaival foglalkozik, akik számára nagyobb kihívást jelent a szabadban történő tanítás, mint a kinti játék. A játékvezetőknek érdemes lehet átolvasni a foglalkozásterv gyakorlatait.

A gyakorlatok célja ebben a modulban a tanárok és játékvezetők segítése abban, hogy "kivigyék" a játékot és a tanulást a szabadba a növények segítségével, és hogy megismerjék a szabadban történő tanulás előnyeit és gyakorlati oldalát a saját iskolájukban/környezetükben, ideértve a kockázatkezelést is.

Az alábbi gyakorlatok megalapozzák a jelenléti részvételen alapuló műhelymunkát. Különösen hasznos lesz az iskolák számára, ha iskolánként több tanár/játékvezető vesz részt és támogatja egymást a gyakorlatokban.

Tréneri megjegyzések

Arra kérjük a trénereket, hogy végig a PAPPUS anyagokat használják a sajátjaik helyett, hogy a tanulók megismerkedhessenek azokkal.

Minden gyakorlathoz tréneri megjegyzések tartoznak arra az esetre, ha módosításokra van szükség. Ha a Bevezetőben bemutatott módon öt napos kurzust tartunk, ajánlott előre áttanulmányozni ezt a modult, és a célcsoporthoz leginkább illő gyakorlatokat választani, mert a gyakorlatok együtt véve több időt vesznek igénybe, mint amennyi az időtervben rendelkezésre áll.

Foglalkozásterv – 3. modul: Tanulás és játék a szabadban

Gyakorlat és tanulási eredmény	Idő	Tartalom	Módszer	Kellékek:
1. gyakorlat 2a., 2e. tanulási eredmény	40 perc - 1 óra 	A szabadban töltött idő jótékony hatása a gyermekek jóllétére és teljesítményére Cél: a pedagógiai folyamatokat alakító legfontosabb jótékony hatások azonosítása	Egyéni Teljes csoportos beszélgetés Gyakorlati feladatok a szabadban	Megközelíthető kinti terek Vázlatfüzet / papír és rajzeszközök (ceruzák, stb.) PAPPUS PSHE Tanári segédletek
2. gyakorlat 2a., 2b., 2c., 2d. tanulási eredmények	1 óra 	A helyszín feltérképezése Cél: a gyerekek viselkedésének és tanuláshoz való hozzáállásának kezelése	Kis csoportok Teljes csoportos beszélgetés Akciótanulás gyerekekkel, az iskolában/egyéb környezetben	Helyszínrajz vagy műholdkép a területről. PAPPUS 15 növénytáblák
3. gyakorlat 2c., 2e. tanulási eredmény	1 óra 	Kockázatkezelés Cél: az iskolára/saját környezetre gyakorolt hatások felülvizsgálata	Egyéni Csoportos megbeszélés Akciótanulás gyerekekkel, az iskolában/saját környezetben	Kockázat - haszon értékelések A terep PAPPUS 15 Növénytáblák

<p>4. gyakorlat</p> <p>2c., 2e. tanulási eredmény</p>	<p>1,5-2 óra</p> 	<p>Időbeosztás és tervezés a rendszeres szabadtéri tanulásban</p> <p>Cél: a problémák és megoldások beazonosítása</p>	<p>Csoportos megbeszélés</p> <p>Akciótanulás</p> <p>gyerekekkel, az iskolában/egyéb környezetben</p>	<p>Anyagok a "Túlélő táska" készítéséhez</p> <p>A matematikával kapcsolatos PAPPUS tanári segédletek</p>
<p>5. gyakorlat</p> <p>2d., 2e. tanulási eredmény</p>	<p>1 óra</p> 	<p>Milyen tantárgyakat vihetek ki a szabadba?</p> <p>Cél: a tanterv megtervezésének segítése az iskolában/saját környezetben</p>	<p>Csoportos megbeszélés</p> <p>Gyakorlati feladatok</p>	
<p>6. gyakorlat</p> <p>2b. tanulási eredmény</p>	<p>45 perc</p> 	<p>A tanulás felvétele videóra</p> <p>Cél: a legmegfelelőbb módszerek megtervezése az iskolában/egyéb környezetben</p>	<p>Csoportos megbeszélés</p>	
<p>7. gyakorlat</p> <p>2b., 2c., 2e., 2f. tanulási eredmények</p>	<p>1,5 óra + felkészülés</p> 	<p>A dolgok összehozása - akcióterv az iskolánk számára</p> <p>Cél: jól felépített és megvalósítható akcióterv létrehozása az iskola/egyéb környezet számára</p>	<p>Kinti foglalkozás: tanári értekezlet</p> <p>Szerepjáték</p>	
<p>Összefoglaló</p>	<p>5 perc</p>	<p>Összefoglalás</p>	<p>Teljes csoport</p>	

1. gyakorlat: A szabadban töltött idő jótékony hatása a gyerekek jóllétére és teljesítményére

Tanulási eredmények:

- 2a. A résztvevők be tudnak számolni a szabadban, növényekkel történő játék és tanulás előnyeiről és fontosságáról.
- 2e. A résztvevők jártasak lesznek a PAPPUS-anyagok teljes skálájában és abban, hogy azok hogyan használhatók az adott tanulási eredmények elérésében.

Idő: 40 perc - 1 óra

Módszer: Csoportos és egyéni munka

Kellékek:

- 4 diás PAPPUS Bemutató PPT: <https://hu.pappusproject.eu/training-course-materials>
- PSHE: <https://www.hu.pappusproject.eu/learning>
- Vonatkozó anyag a weboldal Erasmus+ oldalán <https://www.hu.pappusproject.eu/erasmus>

Gyakorlat

- 1) Nézzük ismét meg a 4 diás [PAPPUS Bemutató PPT](#)-t, mely abból a célból készült, hogy a saját iskolában/környezetben is terjesszük a PAPPUS-szal kapcsolatos ismereteket (a foglalkozás végére pedig kiegészíthetjük a PPT-t további diákkal a saját iskolánk számára).
- 2) Nézzük át [a weboldal Erasmus+ oldalán](#) összegyűjtött anyagot.
Nézzük át a jótékony hatásokra vonatkozó anyagokat, és beszéljük meg a jótékony hatásokat a saját iskolánkkal/környezetünkkel kapcsolatban.
- 3) Beszéljük meg a tanári segédletek közül a PSHE -et: Sport és életvitel tanári segédlet: Idő az elmélyülésre
 - a. Válasszunk egyet az alábbi tanári segédletek közül.
 - PHSE - Sport és életvitel tanári segédletek: Csendes séta, elmélkedés
 - PHSE - Sport és életvitel tanári segédletek: Elmélkedés és rövid séta
 - PHSE - Sport és életvitel tanári segédletek: Téli séta és felhőnézés
 - PHSE - Sport és életvitel: Mindfulness, megfigyelés és rajzolás
 - b. Menjünk ki bármilyen kinti nyitott térbe, ahol láthatjuk és érzékelhetjük a növényeket, fákat, bokrokat, a fűvet. Helyezkedjünk el kényelmesen egy fatörzsön/szönyegen/hordozható széken. Végezzük el a gyakorlatot a tudatos jelenlétet kiélvezve, és figyeljünk fel bármilyen változásra, melyet érzékelünk magunkban, ahogy elmerülünk a természetes környezetben. Lazuljunk el és élvezzük ki ezt az érzést.
- 4) Tegyük fel magunknak és a kollégáinknak a következő kérdéseket, és jegyezzük le a válaszokat a vázlatfüzetünkbe/jegyzetfüzetünkbe:
 - a. Milyen érzés volt odakint dolgozni?

- b. Melyik anyagokat találtad a leghasznosabbnak, melyek népszerűsítésével megváltoztathatod az iskoládban/egyéb környezetben a szabadtéri tanuláshoz való hozzáállást?
- 5) Hogyan tudod ezt a tudást terjeszteni az iskoládban/környezetedben? Tervezzünk a saját iskolánkra szabott, kiegészítő diákat.

Tréneri megjegyzések

1. gyakorlat - A négy diás [PAPPUS Bemutató PPT](#) bemutatása
2. gyakorlat - Az anyag bemutatása PPT-ként.
3. gyakorlat - A kiválasztott tanári segédletek nyomtatott változatának szétosztása. Keressenek a tanulók csendes helyeket a kijelölt terepen, ahol elvégezhetik a gyakorlatot.
4. és 5. gyakorlat - Használjuk a kérdéseket vitaindítókként, melyeket a tréner moderál.

2. gyakorlat - A gyerekek viselkedésének és tanúláshoz való hozzáállásának kezelése - a helyszín feltérképezése

Tanulási eredmények:

A résztvevők:

- 2a. be tudnak számolni a szabadban, növényekkel játszás és tanulás előnyeiről és fontosságáról
- 2c. tisztában lesznek vele, hogy a természetes közegben, illetve kültéren való játék tervezést, előzetes felkészülést és kockázatkezelést is igényel
- 2d. magabiztossággal használják a természetes külső környezetet a tervezett tanulási gyakorlatokhoz
- 3a. érteni fogják, hogy a képzési terv milyen lehetőségeket kínál a szabadban történő tanításra

Idő: 1 órás beszélgetés, melyet az iskolában a gyerekekkel végzett munka követ

Módszer: Csoportos beszélgetés (és a helyszín vezetett körbejárása), melyet a tréning után az iskolában végzett munka követ

Kellékek:

- Helyszínrajz vagy műholdkép a területről.
- PAPPUS 15 Növénytáblák <https://hu.pappusproject.eu/plant-id-sheets>

Gyakorlat

- 1) **A gyerekek hozzáállása a szabadtéri tanuláshoz** - Kiscsoportos beszélgetés - Idézzünk fel két-három olyan tapasztalatunkat, amikor egy gyerek a szabadban "nyílt ki". Gondolkodjunk el az élményükről az ő szemszögükből. Képzeliük magunkat azoknak a gyerekeknek a helyébe is, akik jól teljesítenek a tanteremben, de odakinn hátránnyal indulnak. A gyerekek által végzett gyakorlatok melyik része volt az, ami jó hatással volt a viselkedésükre a gyakorlat közben? Használjuk fel ezt az információt, amikor "feltérképezzük" a terepet.
- 2) **A foglalkozásterv feltérképezése:** A tréner vezessen beszélgetést arról, hogy hogyan hajtsuk végre a gyakorlatot később az iskolában, hogy egy esetleges következő képzésen visszajelzést adhassunk – Keressünk a terepről helyszínrajzot, vagy használjunk műholdképet.
 - a. A résztvevők kiviszik a gyerekeket, hogy feltérképezzék a terepet a tanulás és játék "affordanciái" szempontjából (vagy maguk is elvégezhetik ezt a feladatot egyedül és/vagy egy kollégájukkal).
 - b. Ha a gyerekek is részt vesznek, rajzolhatnak saját maguknak térképet, melyen megjelölik a szabadtéri tanuláshoz fűződő emlékezetes tapasztalataikat. Kérjük őket meg, hogy magyarázzák el, mi volt benne emlékezetes, és hogyan befolyásolta a viselkedésüket. Ez tanulságos lesz, és segít a tanuláshoz való pozitív hozzáállás kialakításában.
*További instrukcióért ld. a [3. modul: 2. gyakorlathoz](#) kapcsolódó anyagot.
- 3) **Gyakorlati megfontolások** - Gondoljuk át, hogy milyen, már meglévő módszereket alkalmazunk a csoportok kezelésére a kinti gyakorlatok során, pl. testnevelés órán (a megszokott módon járunk el

pl. az inhalátorokkal - ld. [3. gyakorlat - Kockázatkezelés](#)). Van szükség bármilyen további folyamatra? (Pl. egy "hívórendszer", síppal/dudával, azokhoz a feladatokhoz, ahol a gyerekek szabadon barangolhatnak meghatározott keretek között.) Ezt vészhelyzet esetén is használhatjuk, vagy arra, hogy összehívjuk a gyerekeket, ha mondani szeretnénk valamit.

4) Disszemináció

- a. Vitassuk meg a térképpel, a fotókkal és a folyamatokkal kapcsolatos gondolatainkat a kollégákkal.
- b. Soroljuk fel a felmerülő teendőket (pl. a rendszeres szabadtéri tanulás céljainak megfogalmazása, vagy egy órarend/foglalási rendszer létrehozása a fontosabb külső terekhez?) Ezt a dokumentumot megoszthatjuk az iskola vezetésével, és egy új fejlesztési eszközt is megalapozhat.

Tréneri megjegyzések

1., 3. és 4. gyakorlat - Vitaindítók

2. gyakorlat - A gyakorlatot teljes csoportos sétáló beszélgetésként is megtarthatjuk a képzés helyszínén a terep megtekintésével. Iskolában/egyéb környezetben használjuk az adott hely tervrajzát és szánjunk egy kis időt arra, hogy a tanári csoportok áttanulmányozzák azt.

3. gyakorlat Kockázatkezelés

Tanulási eredmények:

- 2c. A résztvevők tisztában lesznek vele, hogy a természetes közegben, illetve kültéren való játék tervezést, előzetes felkészülést és kockázatkezelést is igényel
- 2e. A résztvevők jártasak lesznek a PAPPUS-anyagok teljes skálájában és abban, hogy azok hogyan használhatók az adott tanulási eredmények eléréséhez.

Idő: 1 óra + a helyszínen végzett munka a gyerekekkel

Módszer: Beszélgetés és önálló munka az iskolában a gyerekekkel

Kellékek:

- Kockázat - haszon értékelések
- A terep
- [PAPPUS 15 növénytáblák](#)

Gyakorlat

- 1) Vizsgáljuk felül az iskola **kockázat - előny elemzését, vagy házirendjét**. Ez általában magában foglalja az iskolán kívüli terepen történő tanulást, így nincs szükség ehhez külön elemzésre (de mindenképp beszéljünk az iskola vezetésével, ha aggályok merülnek fel). A testnevelésre vonatkozó szokásos szabályok (hozzáférés mosdóhoz, orvosi eszközök: előretöltött injekciók/inhalátorok, stb.) a szabadban történő tanulásra is érvényesek. (pl. fehér tornazsák vörös kereszttel)
- 2) **Beszéljünk a telephelyvezetővel**. Ellenőrizzük a telephelyvezetéssel, hogy milyen intézkedések vannak érvényben a különösen mérgező fajok eltávolítására, de térjünk ki arra is, hogy a gyerekeknek tapasztalatból kell megtanulni, hogy bizonyos növények szúrósak (szeder) vagy csípnek (csalán), és hogy ezeket nem kell eltávolítani a helyszín teljes területén.
- 3) **Azonosítsuk be a megfelelő növényeket**. Vigyünk ki egy csapat gyereket a PAPPUS 15 növénytáblákkal. Fedezzük fel, mely növények ehetőek, melyek használhatók orvosi célra stb., és hivatkozzunk az [online eszköztárban található növénytáblákra](#). A második rész során átnéztük a terepet, hogy kiderítsük, hol teremnek bőségesen a növények; tegyünk így a többi évszakban is. Bátorítsuk a gyerekeket arra, hogy szedjék le és használják a bőségesen termő növényeket, és tanulják meg, mikor nem szabad leszedni vagy megkóstolni azokat.
 - a. Gondolkodjunk el azon, hogyan segítünk majd a gyerekeknek megtanulni, hogy bizonyos növények szúrósak, irritálóak vagy mérgezőek.
 - b. Tartsuk észben, hol lehet a növényekkel kapcsolatos hasznos tanácsokat találni.

Tréneri megjegyzések

1. és 2. gyakorlat - A kockázat - haszon elemzésre vonatkozó általános vitapontok használata.

3. gyakorlat - A terep felfedezésének támogatása a növények megvizsgálása céljából. Vagy ha képzési helyszínen vagyunk, akkor a helyszín közelében található növényeket beszéljük meg.

4. gyakorlat - Időbeosztás és tervezés a rendszeres szabadtéri tanulásban

Tanulási eredmények:

- 2c. A résztvevők tisztában lesznek vele, hogy a természetes közegben, illetve kültéren való játék tervezést, előzetes felkészülést és kockázatkezelést is igényel
- 2e. A résztvevők jártasak lesznek a PAPPUS-anyagok teljes skálájában és abban, hogy azok hogyan használhatók az adott tanulási eredmények elérésében.

Idő: 1,5-2 óra

Módszer: Csoportos megbeszélés

Kellékek:

- Anyagok a "Túlélő táska" készítéséhez
- A matematikával kapcsolatos PAPPUS [tanári segédletek](#)

Gyakorlat

1) **Gondoljunk a praktikus dolgokra**

*Ld. a [3. modul: 4. gyakorlat, 1. oldalt](#) Segédanyagokat további instrukciókért.

2) **Kellékek:**

*Ld. a [3. modul: 4. gyakorlat, 2. oldalt](#) a Segédanyagokat további instrukciókért

3) **Tervezzünk szabadtéri foglalkozást az osztállyal a szakmai anyagok felhasználásával --**

Nézzük meg a matematikával kapcsolatos tanári segédleteket, és tervezzünk az osztály szempontjából releváns gyakorlatot jövő hétre. Pl. Matematika 4 (algebra, Carroll-diagramok, Venn-diagramok), vagy matematika 5 (helyiérték).

Beszéljük meg az előnyöket vagy bármilyen felmerülő kérdést a kollégákkal, és térjünk ki a lehetséges változtatásokra, melyek könnyebbé tehetnék a hasonló gyakorlatokat.

Tréneri megjegyzések

1. gyakorlat – Használjuk, vitaindítóként

2. gyakorlat - Hozzunk példákat a gyerekek és tanárok "túlélő táskáira", és kérjük meg a résztvevőket, hogy osszák meg az ötleteiket.

3. gyakorlat - Nyomtassuk ki a matematikához kapcsolódó tanári segédleteket, és kérjük meg a résztvevőket, hogy párban dolgozva végezzék el a feladatokat a "túlélő táskában" található tárgyak és kellékek használatával.

5. gyakorlat - Milyen tantárgyakat vihetek ki a szabadba?

Tanulási eredmények:

- 2d. A résztvevők magabiztossággal használják majd a külső környezetet a tervezett tanulási tevékenységek elvégzése közben.
- 2e. A résztvevők jártasak lesznek a PAPPUS-anyagok teljes skálájában és abban, hogy azok hogyan használhatók az adott tanulási eredmények elérésében.

Idő: 1 óra

Módszer: Csoportos megbeszélés

Kellékek:

- PAPPUS szakmai anyagok
- A tantárgyakhoz kapcsolódó jegyzetek kinyomtatva
- Hozzáférnek a résztvevők a tanári segédletekhez és a játékos ismertetőkhöz a telefonjukon? Ha nem, akkor kinyomtathatjuk őket.

Gyakorlat

Az alábbi megjegyzéseket feloszthatjuk tantárgyanként, és átadhatjuk a csoportoknak megvitatásra.

*Ld. a [3. modul: 5. gyakorlat](#) Segédanyagját további instrukciókért.

A PAPPUS tanári segédletek

Az ezen a weboldalon található, tantárgyakról és egyes növényekről szóló dokumentumokat a saját tanulás- és játékvezetői kreativitásunk fejlesztésére dolgoztuk ki.

Ebben a gyakorlatban közelebbről szemügyre kell venni a tanári segédleteket és megismerkedni azzal, amit kínálnak. Ne feledjük, hogy a segédletekben szereplő feladatok közül néhányat házi feladatként is feladhatunk.

Angliában hasznos tájékoztató pont a Council for Learning Outside the Classroom (LOtC) (Tanács az osztálytermen kívüli tanulásért), mely a LOtC jegyakkreditációs rendszert kínálja azoknak az iskoláknak, melyek bevonják a tanulásba az iskolaudvart, az iskola környékét, vendégszakértőket, utazásokat és más, tantermen kívüli élményeket. <https://www.lotc.org.uk>

FELADATOK

1. **Vitassuk meg a Segédanyagban található tantárgyösszefoglalókat. Mi az, amit még hozzátehetünk?**
2. **Játékos tanulás - osztálytermi feladat.**

Válasszunk egy tantárgyat (pl. matematika, vagy műveltség - irodalom) és gondoljunk egy konkrét témára a tantárgyon belül. Ennek a gyakorlatnak a lényege, hogy vajon miként lehetne játékos módon tanítani ezeket a témákat.

Keressük meg a Játékos ismertetőkből a számunkra könnyen elérhető PAPPUS 15-növényeket.

Tervezzük meg egy gyakorlatot az osztályunknak/csoportunknak, mely következő héten elvégezhető. (a kiválasztott növényhez tartozó ötletekkel a játékos ismertetőkből)

A feladat elvégzése után a gyerekek értékeljék a tanulási élményüket és azt, hogy milyen hatással volt rájuk a szabadban, növényekkel végzett munka.

Számtalan módon tehetjük játékosá az osztálytermi gyakorlatokat. A tanárok - különösen a pályakezdők - sokszor a tanult és megszokott módon oktatnak, de a játékos tanítás mind a tanároknak, mind a gyerekeknek jótékony hatással van. Beszéljünk a kollégákkal a játékoság szerepéről a pedagógiában.

3. Konkrét tantárggyal kapcsolatos tervezés - tantermi feladat.

Válasszunk egyet a tanterv tárgyai közül (összefoglalóként lásd a Segédanyagokat).

Vessük össze az ehhez a kategóriához tartozó tanári segédleteket és a tárgyhoz kapcsolódó középtávú terveinket. Egyes tárgyakat nagyon specifikus tanmenet szerint tanítanak, de még ilyen korlátok mellett is használhatjuk kreativitásunkat arra, hogy beemeljünk olyan ötleteket a tanári segédletekből, melyek a növényeken keresztül "kiviszik" a tanulást a szabadba. Készítsünk világos tervet az osztályunkkal a félévre.

A feladat elvégzése után a gyerekek értékeljék a tanulási élményüket és azt, hogy milyen hatással volt rájuk a szabadban, növényekkel végzett munka. Beszéljük át az előnyöket és bármilyen felmerülő problémát, illetve megoldási lehetőséget, mellyel könnyebb rendszeressé tenni a szabadtéri tanulást.

Tréneri megjegyzések

- 1. gyakorlat - Osszuk fel csoportokba a résztvevőket tantárgy szerint (adjunk nekik másolatot a jegyzetektől, hogy segítsük a beszélgetést). Majd legyen nagycsoportos visszajelzés.
- 2. és 3. gyakorlat - Minden csoport kap egyet a kettő feladat közül. Támogassuk mindkét feladat elvégzését.
- Támogassuk az értékelő visszajelzést.

6. gyakorlat - A tanulás felvétele videóra

Tanulási eredmények:

2b. A résztvevők tudni fogják, hogy milyen lehetőségeket kínál a tanterv a szabadban, természetes környezetben megtartott tanórák levezetésére

Idő: 40 perc

Módszer: csoportos megbeszélés

Kellékek:

- 4 diás PAPPUS Bemutató PPT: <https://hu.pappusproject.eu/training-course-materials>

Gyakorlat

1) Gondoljuk át, hogy tényleg szükség van-e felvételek készítésére.

Néha érdemes az óvodapedagógusokat megfigyelni, hogy hogyan foglalkoznak a gyerekekkel a szabadtéri tanulás során. Az óvodás gyerekek még rengeteget vannak a szabadban, és rengeteg mindent meg is tanulnak a szabadtéri játékok során. Látni fogjuk, hogy nincs szükség sok kellékre és videóra, mert a tanulás döntő része kérdések szakszerű felvetésén keresztül valósul meg. Ez az osztálytermen belül is igaz, de akkor miért vannak gátlások bizonyos tanároknál a szabadban történő tanúlással kapcsolatban? Kulturális különbségről van-e szó? Támogatja az iskola vezetősége a szabadban történő tanulást? Vannak kollégák, akik szerint csak a játéknak van odakinn a helye, a tanulásnak nem? Érdemes lehet bemutatni a kollégáknak a 4 diás PAPPUS PPT-t vagy az értekezleten készült PPT-t, minél többet beszélni a szabadban történő tanulás jótékony hatásáról, hasznosságáról.

2) Felvétel készítése a tanulásról

A gyerekek felvehetik a gyakorlatokat fényképezőgéppel vagy telefontal. Megjegyzéseket fűzhetnek a kinyomtatott fotókhoz, használhatnak vázlatfüzetet, vagy beszúrhatnak jegyzeteket a munkafüzetükbe. A szülők szeretik ezeket az anyagokat látni a nyílt napokon. Az ilyen típusú anyagok azt is bizonyítják, hogy egy hosszú távú tervről van szó.

Tervezzük meg, hogy mi működhet a legjobban a saját iskolánkban.

Tréneri megjegyzések

Támogató beszélgetés.

7. gyakorlat A dolgok összefésülése - akcióterv az iskolánk számára

Tanulási eredmények:

- 2b. A résztvevők tudni fogják, hogy milyen lehetőségeket kínál a tanterv arra, hogy a tanulás az osztályterem helyett a szabadban történjen
- 2c. A résztvevők tisztában lesznek vele, hogy a természetes közegben, illetve kültéren való játék tervezést, előzetes felkészülést és kockázatkezelést is igényel
- 2e. A résztvevők jártasak lesznek a PAPPUS-anyagok teljes skálájában és abban, hogy azok hogyan használhatók az adott tanulási eredmények elérésében.
- 2f. A résztvevők fel tudják majd használni a PAPPUS-eszköztárat arra, hogy pedagógiai folyamatot építsenek fel diákjaik számára.

Idő: 1-1,5 óra + felkészülési idő

Módszer: Tanári értekezlet

Kellékek:

- Készítsünk szerepkártyákat a függelék alapján, melyeket kioszthatunk a résztvevőknek.
- Érdemes lehet sablont készíteni az akciótervekhez, vagy olyan elrendezésű dokumentumot használni, melyet már ismernek az iskolában.

Gyakorlat

Ezt a feladatot a tanári csapattal kell elvégezni, lehetőleg odakint.

Készítsünk összefoglalót az előző gyakorlatok legfontosabb tanulási eredményeiről, és mutassuk be a 2. és 3. gyakorlat tantervét és növényterképét.

1. gyakorlat - Tanári értekezlet

Kérjük meg a résztvevőket, hogy alakítsanak kis csoportokat, és nézzék át az előző gyakorlatok tanulási eredményeit. Minden csoport azonosítsa be azokat a célokat, melyek szerintük a legfontosabbak.

Hasonlítsuk össze a csoportok válaszait, és egyezzünk meg a fő célokban.

2. gyakorlat - Tanári értekezlet "szerepben"

Hasznos lehet különböző nézőpontokból megvizsgálni a célokat. Ez kicsit színesíti is a képzést. Mutassuk be a különböző szerepeket (*Ld. a [3. modul: 7. gyakorlat Segédanyagját](#)), és kérjük a csoportot meg, hogy képzeljék magukat az adott személy helyzetébe, elképzelve, hogy ő hogyan reagálna a célokra. Töltsünk el pár percet ennek a szereplőnek a helyében, majd térjünk át egy másik szerepre.

Jegyzeteljünk a beszélgetések során egy flipchart-táblára, kiemelve a különböző ötleteket.

Miután minden nézőpontot átvettünk, hívjuk fel a csoport figyelmét a táblán lévő jegyzetekre. Kérjük meg őket, hogy térjenek vissza a célokhoz tiszta fejjel (azaz hagyják el a rájuk osztott szerep nézőpontját), és gondolják át, hogy változtatnának-e bármin a szerepben kifejezett reakciók alapján.

Szükséges változtatni az iskolai fejlesztési terven?

Készítsünk akcióttervet, céldátumokkal és feladatkiosztással. Mik a következő gyakorlati lépések - ezen a héten, a következő félévben, a következő évben?

Az akciótterv feladatlistája többek között a következőket tartalmazhatja:

- ✓ az iskolai kockázat-haszon elemzés és a mobiltelefonokra vonatkozó szabályok felülvizsgálata
- ✓ időráfordítás könnyen hordozható kellékek összeállítására önmagunk és a tanulók számára
- ✓ együttműködés a többi tanárral az ötletek és anyagok összegyűjtése és a legjobb ötletek megosztása érdekében
- ✓ a szabadtéri tanulás ünneplése a szülőkkel
- ✓ rutinok kialakítása a gyerekekkel, mely hosszútávon időt takarít meg
- ✓ érezzük jól magunkat!

Tréneri megjegyzések

A feladat itt a tanári értekezlet és a szerepjáték moderálása, illetve a tanárok segítése az akciótterv megalkotásában.

Segédanyag: 3. modul, 2. gyakorlat

- 1) Azonosítsuk be, fényképezzük le és jelöljük be a lerajzolt térképen/helyszínrajzon/műholdképen a következőket:
 - Helyek, melyeket már használtunk különböző gyakorlatok során.
 - Helyek kiscsoportos gyakorlatokhoz.
 - Nagyobb méretű terek, ahol összegyűlhet az egész csoport.
 - Csöndesebb helyek (távol a forgalomtól és más zavaró tényezőktől)
 - Helyek, ahol sokféle növényt lehet megfigyelni, és kapcsolódni hozzájuk
 - Kulcsfontosságú élőhelyek.
 - Helyek, ahol természetes anyagok gyűjthetők (botok, kövek, levelek stb.)
 - Topográfiai változások
 - Helyek jó kilátással, ahonnan vázlat készíthető a tájról
 - Vízközei helyek, ahol a vizet igénylő gyakorlatokat csinálhatjuk
 - Játsszóterei felfestések a talajra különböző gyakorlatokhoz
 - A táj jellegzetességei, melyeket a szabadtéri tanuláshoz használunk
 - Gondolkodjunk kreatívan új helyekről és jellegzetességekről, melyek segíthetik a szabadtéri tanulást

- 2) Egy másik térképen jelöljük meg a PAPPUS 15-növények közül azokat, amelyek már megtalálhatóak a területen. (ld. a PAPPUS Növényismertetőket és a 4. modult). Ez segíteni fogja a kollégákat abban, hogy hogyan használják ezeket a növényeket a tanári segédletekben és játékos ismertetőkből található feladatok elvégzése közben. Gondolkodjunk el azon, hogy hová ültethetnénk néhányat a hiányzó növények közül.

Segédanyag: 3. modul, 4. gyakorlat, 1. lap

1) Mi?

Nézzük át a hosszú- középtávú és rövid távú terveket. Vannak megjegyzések, melyek a szabadban történő tanulás lehetőségeire hívják fel a figyelmet? (Vagy kirándulásokra, látogatókra, amivel színesebbé tehető a tanulás.) Sok iskolában hasznosnak bizonyulnak az ilyen emlékeztetők, melyek segítenek átgondolni, hogy a tanulás mely részeinek tenne jót a szabadtéri munka, még ha csak pár percnyi adatgyűjtésről vagy szókeresésről is van szó.

A konkrét tantárgyakra vonatkozó tervezésről a következő szakaszban lesz szó.

2) Mikor?

Ha sok időbe telik felvenni a kinti ruhát, tervezzük a feladatokat olyan időpontokban, amikor a gyerekek már amúgy is a szabadtéri munkához vannak öltözve, pl. szünet előtt vagy után; vagy a regisztráció odakinn történjen (ha hordozható eszközön végezzük). Jegyzeteljük le, hogy nekünk mi működne.

3) Mosdók és kézmosás?

Elképzelhető, hogy azt fogjuk tapasztalni, hogy a gyerekek ritkábban járnak mosdóba, ha le vannak foglalva a szabadban. Ezzel kapcsolatban sokféle tanácsot olvashatunk, és a saját iskolánknak is lehetnek rá szabályai. A legegyszerűbb eset az, ha az iskolaépület közelében folyik a munka, ilyenkor a gyerekek bemehetnek a mosdóba. A kézmosás kérdése újrahasznosított flakonokból készített kézmosókkal is megoldható.

Jegyezzük fel a szükséges változtatásokat attól függően, hogy milyen a helyzet a saját iskolánkban.

4) Ruhák?

Nézzük át az egyenruhára vonatkozó szabályokat és a szülők és az iskola között kötött megállapodást. Ez a kérdés a magyarországi iskolákban kevésbé jelenik meg, de nálunk is előfordulnak olyan iskolák, ahol a gyerekek egységes viseletet hordanak. Ellenőrizzük, hogy szükség van-e arra vonatkozó szabályra, hogy a gyerekeknek mindig a kinti időjáráshoz illő ruhában kell érkezni, és hogy a szülők beleegyezésüket adták-e iskolán kívüli kirándulásokhoz a környéken.

Az öltözet gyakran problémás kérdés még ott is, ahol vonatkozik rá előírás, de fontos, hogy együttműködjünk a szülőkkel, és a gyerekek a szabadtéri tanulásra készen érkezzenek (megfelelő ruhában és cipőben), és hogy ez mindennapos elvárássá váljon az egész év folyamán. Azzal, hogy mindennapos gyakorlattá válik a szabadtéri játék és tanulás, a szülők is fel fogják ismerni, hogy a kinti ruházatra minden nap szükség van, nem csak rendhagyó foglalkozások esetén. Néha kényelmetlen lehet a tanulás a szabadban, de sok jótékony hatással jár, és rugalmasságra tanítja a gyerekeket.

Segítsünk a szülőknek megérteni a szabadban történő tanulás értékét a gyerekük oktatása, egészsége és jóléte szempontjából a szokásos kommunikációs csatornákon keresztül, vagy a nyílt napokon.

5) Hol?

Az iskolai terep felhasználását már érintettük fentebb, a 2. gyakorlat térképezési feladatában. A mostani feladathoz gondolkodjunk el azon, hogy az alábbiak közül melyik fokozathoz vagyunk elég magabiztosak. Legyünk tisztában vele, hogy milyen PAPPUS-növények találhatóak a helyszínen, és merre.

- A tanteremhez közel – "benti" foglalkozás a tanterem közelében.
Ehhez a feladathoz csak a gyerekek kelljenek és elegendő tér, ahol állhatnak (pl. páros beszélgetős feladatok, nagy kör / teljes csoportos beszélgetés). Bizonyos feladatokhoz elég egy felíró tábla és elegendő hely, ahol összegyűlhetnek, ülve vagy állva. Ha a gyerekek felíró táblával dolgoznak, akkor azt bármilyen felületre helyezhetik, például a falra.
- Távolsági területeken
A tanulási célokat elősegítő új feladatok, melyekhez a gyerekeknek távolsági helyeket kell felfedezni. Ilyen feladat lehet például egy osztó tábla készítése gallyakból és botokból, szimmetrikus mintázatok összeállítása különböző levelekből, vagy adatgyűjtés diagramokhoz és grafikonokhoz.
- Hosszabb távú tervek szabadtéri feladatokhoz
Ahogy magabiztosabbak leszünk és mindennaposá válik a szabadtéri tanulás, egyre több időt tölthetünk a szabadban összetettebb feladatokkal, és eltávolodhatunk az iskolaépülettől, hogy a sportpályán vagy az erdőben tartsunk foglalkozásokat (ha szerencsénk van, és ezek rendelkezésre állnak az iskola területén). Még egy városi helyszínen is kereshetünk kreatív megoldásokat a tanulók bevonására, és új elvárások kialakítására a kinti környezet rendszeres használatát illetően.
- A papír alapú házi feladat elhagyása
Az iskolák még több gyakorlatot szereztek ennek a megtervezésében a koronavírus alatti távoktatás idején. (Pl. séta, melynek során egy tanulási eredményhez kapcsolódó dolgot kell felfedezni, vagy egy kihívás, melynek során az évszakot tükröző természeti tárgyakat kell összegyűjteni.)

Segédanyag: 3. modul, 4. gyakorlat, 2. oldal

1) A gyerekek szabadtéri túlélő táskája

A gyakorlatokat úgy tervezzük meg, hogy a gyerekeknek semennyi, vagy nagyon kevés kelléket kelljen maguknál tartani a szabadtéri tanuláshoz. A jó kérdésfelvetések gyakran többet érnek a kellékeknél.

Általános iskolás korú gyerekeknél hasznos lehet, ha a következők megtalálhatók a felszerelésben: felírotábla (ceruzával), egyszerű "ülőszőnyeg" (egy kis darab polifoam vagy ponyva, vagy egy kis műanyag zacskó benne egy összehajtogatott és összeragasztott újsággal), egy-két vastagabb kréta a különböző gyakorlatokhoz. Egy 1 méteresre vágott kötelet 10 centiméteres jelzésekkel nagyon sokféleképpen használhatunk különböző szabadtéri matematikai és művészeti feladatok során. Mindenki hozzon magával egy "túlélő táskát", ami mindig használatra készen áll, benne a felszereléssel. A felszerelés tartalma az idő előrehaladtával folyamatosan bővülni fog. A gyerekek minden foglalkozás végén ellenőrizték, hogy hiánytalan a felszerelés, és a nap végén akasszák fel a fogasukra. Ez egy idő után megszokássá válik, és hosszú távon sok időt takarítunk meg vele.

2) A tanárok szabadtéri "túlélő táská" felszerelése?

Készítsünk össze egy saját "túlélő táskát", olyan tárgyakkal, melyek megkönnyítik a szabadtéri munkát; ruházat/cipők, telefon/tablet, kommunikációs kártyák, saját ülőszőnyeg/tábori szék, és kellékek, pl. A2+-os lap **ez mit jelent? A4-re vagy A3-ra gondolunk? az A2-es lapok túl nagyok, hogy magunkkal cipeljük őket, és sokba is kerülnek.** Kréta/felírotábla, ha szükség van rá – PAPPUS-típus: a flipchart-táblákra nyirkos időben nem lehet jól írni.

Sokaknak már nem lesz ismeretlen a szabadban történő munka, de másoknak még kihívást jelenthet, ezért érdemes a komfortzónán belül kezdeni. Számos opció van, a bent, vagy az épülethez közel végzett feladatoktól kezdve a terep és a természetes anyagok, mint tanulási kellékek szélesebb körű használatáig. Itt néhány gyakorlati dolgot is megvitattunk, melyek választ adnak gyakori aggályokra.

Igyekezünk olyan környezetet teremteni, ami segít a tanulásra összpontosítani. Mi sem egyszerűbb a természetes anyagoknál, a talált tárgyakkal és egy jól összeállított "túlélő táskánál".

Segédanyag: 3. modul, 5. gyakorlat

BESZÉLGETÉS - TANTÁRGY ÖSSZEFOGLALÓK

Műveltség

A Műveltség - Irodalom tanári segédletek csupán ízelítőt adnak abból, hogy a növények milyen sokféle módon hathatnak ösztönzőleg különféle szórakoztató tanulási feladatokra a szabadban. A kiindulópont gyakran a növény maga, esetleg egy bevezető relaxációs feladat részeként, melyet olyan feladatok követnek, melyek a költészet leíró és metaforikus nyelvhasználatát bontják ki, amivel akár Shakespeare-ig is eljuthatunk.

Alább egy javasolt folyamat a nyelvfejlesztésre.

- egy növény megfigyelése
- érzékszervi tapasztalat tapintáson keresztül
- a növény részeinek felsorolása/megnevezése
- melléknevek alkotása ezekből a főnevekből
- a melléknevek használata metaforikusan, vagy mint egyszerű képek, melyekkel embereket/helyzeteket is leírhatunk
- Shakespeare és más szerzők írásainak elemzése

Néhány tanári segédlet: *természettudományos szövegek, mítoszok és legendák, etimológiai magyarázatok, drámák és szóbeli előadások* olvasásának és írásának lehetőségeivel foglalkozik.

Matematika

A növények különböző alkotóelemeit sokféleképpen használhatjuk különféle matematikai fogalmak felfedezésére, különösen az 5-7, illetve 7-11 éves tanulóknál.

Tisztulni fog a tanulók gondolkodása, ha a matematikai elveket aktívan, szórakoztató módon és változatos nyelvezettel fedezzük fel a szabadban. Ez azt is elősegíti majd, hogy az órai munkát is jobban megértsék a tanulók. Ezek a tanári segédletek arra szolgálnak ötletekkel, hogy hogyan használjuk rendszeresen és aktívan a kinti környezetet. Tervezzük meg a legfontosabb tanulási eredmények elérését célzó feladatok sorrendjét mindegyik tanévre.

Természettudományok

A növények magától értetődő módon a biológia tanterv részét képezik, ami már ismerős lesz a számunkra. Ezek a segédletek tovább részletezik, hogy hogyan használhatóak a növények a kémia és – talán meglepő módon – a fizika oktatásában. Bizonyos feladatok közvetlenül a PAPPUS 15-növényekhez, míg mások a növények általánosabb felhasználáshoz kapcsolódnak.

A növények sokféle módon alkalmazhatók a kutatásalapú tanulásban. A magok elvetésén keresztül a tanulók megismerhetik egy növény teljes életciklusát, és választ kapnak a kérdésre: "ez egy igazi élőlény?" Továbbá megtanulnak megbizonyosodni róla, hogy egy növény vagy bogyó megfogható vagy megehető-e, mellyel életre szóló tudást szereznek az irritáló és mérgező anyagok veszélyéről.

Ha terepmunka nélkül tanítjuk a biológiát és a természettudományokat, azzal elveszünk a tanulóktól a felfedezés örömét, ezzel pedig csökken a tanulási élményük minősége. Továbbá szárazzát és a saját életük szempontjából lényegtelené teszi a tantárgyat ahelyett, hogy felhívna a figyelmüket a bolygó többi élőlényének fontosságára, akikkel élőhelyünkön osztozunk és akiktől függünk.

A SAPS www.saps.org.uk (Science and Plants for Schools) fontos segédanyag – angol nyelven – a növények beemeléséről a természettudományok oktatásába.

Művészetek

Sok előnnyel jár a szabad tér használata a művészeti oktatásban, nem utolsósorban a felszabaduló endorfin miatt, mely pozitív érzelmeket generál és ezáltal növeli a kreativitást.

A kinti tér több lehetőséget ad a hangos, vizes, maszatos gyakorlatokra, és felszabadítólag hat a tanulókra, segíti őket, hogy korlátok nélkül kifejezzék magukat.

A természeti világ a növényi anyagokkal és kellékekkel együtt művészi inspirációul szolgálhat. Segítségével dolgozhatunk színekkel, a mintázatokkal, a textúrával, a vonalakkal, a formákkal, drámai interpretációval, hanggal, zenével, térrel, feldolgozhatjuk a biomimikri, vagy a biofília témáját.

Ezek közül az ötletek közül néhány kifejezetten a PAPPUS 15-növényekre vonatkozik, míg más gyakorlatok sokoldalúak és bármilyen növényvel elvégezhetők.

Társadalomtudományok

Hazánk és a világ történelme, országunk, tájaink földrajza mindenkit érint. A növények értékes szerepet töltenek be abban, hogy a gyerekek megértsék a tájak evolúcióját, az erdők történetét, a fakivágásokat, bekerítéseket stb. A növények felhasználása a múltban összeköthető a mai használatukkal az orvostudományban vagy a kozmetikában. Az ókori görögök és rómaiak például megették a gyermekláncfűt, és gyógyászati célokra is használták.

A növényekhez kapcsolódó kutatómunkán és a terepről készült vázlatrajzokon keresztül jobban megérthetjük, hogy hogyan alakítják a minket körülvevő tájat az emberek és a természet.

A vallással kapcsolatos tanári segédletek azt vizsgálják, hogy a vallások és szent szövegeik hogyan tárgyalják a növényeket és az ökológiát a bolygó többi lakója iránti felelősségünkkel összefüggésben.

Dizájntechnológia

Az eszközhasználat, az anyagok és a dizájn kiválasztása a funkció és a szerkezeti stabilitás szempontjából központi elemei a dizájntechnológiai oktatásnak. A biofília és a biomimikri izgalmas területek, melyek egyre érdekesebb megoldásokat kínálnak az anyagokkal és a funkcióval kapcsolatos problémákra az ágazatban.

Sok ötlet található a segédletekben a sarjerdőből származó vagy természetes anyagok felhasználására, melyeket sokoldalúan használhatunk a dizájntechnológiai projekteknél ([pl. Játékos ismertető - Mogyoró](#)).

Az ételek és a főzés egyértelmű felhasználási módjai a növényeknek. Ehető növényekről szóló információkat és recepteket leginkább a Játékos ismertetőben találhatunk.

Segédanyag: 3. modul, 7. gyakorlat

A trénerek "szerepei"

A következő gyakorlat legyen szórakoztató és könnyed. Kérjük meg a csoportot, hogy képzelje magát az adott személy helyzetébe, és viselkedjen/beszéljen túlzó módon, elnagyolt gesztusokkal. Ha tetszik nekik valami, azt fejezzék ki határozottan és hangosan. Ha szeretnének, még a székre is felállhatnak! Ha valami nem tetszik, azt is próbálják meg élénken kifejezni. Ezt a gyakorlatot a szabadban végezzük, mert a környezetváltozás és a természetes ingerek segíthetnek a résztvevőknek belehelyezkedni egy másik szerepbe.

A különböző szerepek:

- Egy idealista, lelkes, frissen végzett tanár, aki a legjobbat akarja a gyerekeknek.
- Egy ötödikes, ADHD-s gyerek.
- Az iskolaigazgató, aki általában támogatja az innovatív ötleteket, de észben kell tartania a különféle bürokratikus/adminisztratív bukkánokat, figyelembe kell vennie a különböző felek (szülők, önkormányzat, stb.) érdekeit, és tudnia kell, hogyan lehet a változtatásokat kezelni.
- Egy hatodikos gyerek, aki kerekesszéket vagy járókeretet használ.
- Egy elkötelezett és tiszteletnek örvendő gondnok, aki gyakorlatias, és tudni szeretné, hogy gyakorlati szempontból milyen hatása lesz a változásoknak. Az iskola is figyelembe veszi a véleményét, mert időről időre már bebizonyosodott, hogy tudja, miről beszél.
- Egy morcos, szomorú tanár, akinek nincsenek illúziói: jól tudja, hogy minden új ötlet, még ha nem is teljesen értelmetlen, de végül úgymint elbukik, és valójában soha semmi sem változik. Könnyen megtalálja minden tervben a hibalehetőségeket, és nem is rest hangot adni az aggályainak.
- Kétgyermekes szülő, aki most értesült az ötletről, és szeretne többet megtudni arról, hogy miért vezeti be az iskola a változtatást.

4. modul: Ismerkedés a növényekkel

Pappus

4. modul: Ismerkedés a növényekkel

Tanulási eredmények:

A foglalkozás végére a tanulók:

- 1b. magabiztossággal tudják majd beazonosítani a növényfajok széles skáláját
- 1c. tudni fogják, hol találhatunk segítséget a növények beazonosításához

Foglalkozás összefoglaló

Ennek a foglalkozásnak a célja, hogy megismertesse a résztvevőket a PAPPUS 15 növényekkel, és hogy magabiztosan be tudják azonosítani a növények széles skáláját azonosítani. A résztvevők számos játékos gyakorlattal találkoznak, melyeken keresztül megismerik ezeket a növényeket.

Tréneri megjegyzések

Ezt a foglalkozást könnyen a csoportra szabhatja a tréner: nézzük át a PAPPUS segédleteket, és válasszuk ki a csoportunkhoz leginkább illő gyakorlatot. A cél az, hogy a csoporttagok megértsék, mennyiféleképpen lehet játékosan dolgozni a növényekkel.

Továbbá megmutathatjuk a résztvevőknek a honlapon található részletesebb botanikai információkat, beleértve egy átfogó szójegyzéket és a PAPPUS 15 növények növénytani részleteit bemutató, megjegyzésekkel ellátott ábráit.

Foglalkozásterv – 4. modul: Ismerkedés a növényekkel

Gyakorlat és tanulási eredmény	Idő	Tartalom	Módszer	Kellékek:
1. gyakorlat 1b., 1c. tanulási eredmény	20 perc 	A botanika alapjai Cél: ismerkedés a növények meghatározásával	Egyéni és csoportmunka	Növénytáblák Kvertett kártyajáték A botanika alapjai PPT bemutató
2. gyakorlat 1b., 1c. tanulási eredmény	65 perc 	Növényfelismerés Cél: ismerkedés a növényfelismerést segítő játékos gyakorlatokkal	Érzékszervi leírások Játékos növények A terep növényvilága Növényhatározó alkalmazások	Hozzáférés kinti terekhez PAPPUS növénytáblák és kvertett kártyajáték Linkek más növényhatározó alkalmazásokhoz Fényképezőgép/vázlatfüzet
Összefoglaló	5 perc	Összefoglalás	Teljes csoport	

1. gyakorlat – A botanika alapjai

Tanulási eredmények:

- 1b. a résztvevők meg tudják határozni a növényfajok széles skáláját
- 1c. a résztvevők tudni fogják, hol található segítség a növények meghatározásához.

Idő: 20 perc - 1 óra

Módszer: Egyéni és csoportmunka

Kellékek:

- A botanika alapjai PPT bemutató (angol nyelvű) – <https://hu.pappusproject.eu/training-course-materials>
- Hozzáférés kinti terekhez
- PAPPUS [növénytáblák](#) és [kvartett kártyajáték](#)
- Linkek más növényhatározó alkalmazásokhoz
- Fényképezőgép/vázlatfüzet
- Részletes botanikai szójegyzék a weboldalon
- További, megjegyzésekkel ellátott botanikai ábrák

Gyakorlat

A botanika alapjai

Nézzük meg a [Botanika alapjai PPT](#)-bemutatót (angol nyelvű).

A résztvevők tanulmányozzák a PAPPUS 15-ös növényeket. Mennyit ismernek már közülük?

Válasszunk ki egyet vagy többet, melyről tudjuk, hogy a képzés helyszínén is nő.

Vigyük magunkkal a kiválasztott növényekhez kapcsolódó [kvartett kártyát](#) és [növénytáblát](#). Ezek a kártyák mind a négy évszakot lefedik, így a legtöbb növény esetén a feladat az év bármely szakában elvégezhető. Vizsgáljuk meg közelről a fotók részleteit és olvassuk el figyelmesen a növénytáblák ismertetőit.

Ezután határozzuk meg magának a növénynek a legfontosabb tulajdonságait egy nagyító segítségével. Az embert érhetik meglepetések, ahogy megvizsgálja a részleteket. Hány új botanikai szakkifejezést tanultunk? Élvezzük ki a vizsgálódást, készítsünk vázlatokat, jegyzeteket, és osszuk meg felfedezéseinket egy kollégával (ha csoportban végezzük a gyakorlatot).

A fekete bodzához egy "virtuális" videó is a segítségünkre van.

Beszéljük meg, hogy a fenti gyakorlatot hogyan végeznénk el egy gyerekcsoporttal, akik szintén vázlatokat/jegyzeteket készítenének élményeik feljegyzésére. Érdemes előre kiválasztani azokat a növényeket, amikről tudjuk, hogy nőnek az adott területen. A gyerekek párban is megvizsgálhatják a különböző növényeket, majd beszámolhatnak az egész csoportnak az eredményeikről.

Tréneri megjegyzések

Érdemes bemutatni a [Botanika alapjai PPT](#)-t a csoportnak, melyben megtalálható a növények és azok alkotórészeinek a definíciói.

Ezen túl be kell majd azonosítani, hogy mely PAPPUS 15-növények találhatók a képzés helyszínén.

Beszéljük meg a növényhatározó [alkalmazások](#) előnyeit és hátrányait.

2. gyakorlat – Növényfelismerés

Tanulási eredmények:

- 1a. A résztvevők be tudják azonosítani a növényfajok széles skáláját
 1c. A résztvevők tudni fogják, hol találhatóak segítséget a növények meghatározásához.

Idő: 65 perc
Módszer: Egyéni és páros munka
Kellékek:

- A terep/kert/park
- PAPPUS 15 növénytáblák és a kvartett kártyajáték
- A műveltséghez kapcsolódó tanári segédlet
- Növényhatározó alkalmazások (pl. PlantNet)

Gyakorlat

Gyökerek, szár, levelek, virágok, magok. Ezek azok az alapfogalmak, melyeket gyerekként mindenki megtanul. E kurzus során további növénytani fogalmakkal is megismerkedünk a PAPPUS 15-tel történő munka folyamán. Minden növényhez tartozik egy útmutató, mely ismerteti a növények részleteit. A gyerekek összehasonlíthatják a megjegyzésekkel ellátott ábrákat magukkal a növényekkel, mellyel fejlődik a megfigyelőképességük is. A PAPPUS anyagok között minden növényhez megtalálhatók úgynevezett "kvartett kártyák" is. Ezekon nagyon egyszerű képek szerepelnek, melyek segítségével a kisebb gyerekek a növények legszembetűnőbb jellegzetességein keresztül tanulhatják meg felismerni azokat. A rendelkezésre álló időtől függően ezekből a gyakorlatokból választhatunk egyet vagy többet is.

1. Érzékszerveink használata - tapintós doboz játék.

Dolgozzunk párban, akár felnőtt csoporttal, akár egy iskolai gyerekcsoporttal tartjuk a foglalkozást. Minden pár részeire vágja a növényét, és beteszi egy "tapintós dobozba" vagy egy pamutzsákba, a másik pár feladata pedig az lesz, hogy tapintáson és szagláson keresztül felismerje a növényt. Doboz vagy zsák helyett dolgozhatunk bekötött szemmel is. Minden pár adjon tovább egy következő párnak a mintát és két különböző növénytáblát, melyből az egyik a helyes növény, a másik beugratás.

A pár egyik tagja leírja, hogy milyen érzés megtapintani a növényt, majd meg is szagolja azt. A pár aktív tagja írja le a szárak és a levél mintázatát, illetve azt, hogy mennyi rügyet tud kitapintani, és hogy azok hogyan helyezkednek el a száron. Ez egy nagyon fontos megkülönböztető jegy tud lenni hasonló növények esetén, így érdemes figyelmet fordítani rá. A pár másik tagja összeveti az érzékszervi leírást a két növénytáblával, és eldönti, hogy melyikről van szó. Ezután cseréljünk, és mindenki kapjon újabb növényt egy másik pártól.

2. Játékos növények

Nézzük át a kiválasztott növényekhez kapcsolódó játékos ismertetőket, és válasszunk gyakorlatot a csoportnak (ha szeretnénk, bevonhatunk egy csapat gyereket is az iskolából). Például:

a. **Találkozás egy fával** (Játékos ismertető - Toboztermők)

A résztvevők párokat alkotnak. Egyiküknek bekötik a szemét egy kendővel, a nyitott szemű pár pedig odakíséri egy fához. (Előtte jó, ha párszor körbe forgatja a bekötött szemű társát, hogy ne érezze, hogy merre indulnak) A bekötött szemű résztvevő megérintheti, végigsimíthatja, megszagolhatja, vagy akár meg is nyalhatja a fát, és annyi időt tölthet el az ismerkedéssel, amennyit csak szeretne. Ha befejezte az ismerkedést, nyitott szemű párja visszakíséri őt oda, ahonnan indultak (lehetőleg egy kicsit kacskaringós útvonalon). Ezután leveheti a kendőt, és most nyitott szemmel meg kell találnia azt a fát, amivel az imént megismerkedett. Ezután szerepet cserélhet a pár.

b. **Kézművesség** (pl. a mákfélékről szóló játékos ismertető)

A növényekkel különböző művészeti és kézműves alkotásokat készíthetünk. Gyűjtünk pipacsleveleket, és készítsünk belőlük lenyomatokat papírra valamilyen nehéz tárgy segítségével. Készíthetünk "növényablakot" is: Fogjunk egy kb. 10x6 cm-s etikettet (öntapadós címkét) vágjunk egy kis ablakot a közepére, majd távolítsuk el a védőfóliát. Ezután ragasszuk rá egy sima fehér vagy színes kartonlapra - így csak ott fog ragadni, ahol az ablak van. Gyűjtünk apró növénydarabokat, amiket beragaszthatunk az ablakba, kis képet alkotva. Aprószemű homok, por is érdekesen alakíthatja a képet.

c. **Visszajelzés virággal** (a vadrózsáról szóló játékos ismertető)

A foglalkozás végén kérhetünk visszajelzést a résztvevőktől a vadrózsa metaforáján keresztül.

Gondolkodjanak el, hogy mi okozott nekik örömet a foglalkozás során (ezt a rózsát jelképezi), mi az, ami nem tetszett nekik (ezt a tövis), és mit fognak hasznosítani a hallottakból/tanultakból (ezt jelképezi a rügy).

3. Készítsünk növényhatározót

Lásd azt a *Műveltség – Irodalom tanári segédletet*, ami az iskolai terepről szóló útmutatót tartalmazza. Ahogy megismerkedünk az iskolai terepen/kertben/parkban található növényekkel, elkezdhetünk a csoportunkkal kifejleszteni egy növényhatározót. Ez az iskola területén található növények adatbázisa lesz. A gyerekek később tovább építhetik, és idővel a terület alakulásának érdekes lenyomata lesz. A tanulók így megfigyelhetik, hogy milyen növények jelennek meg vagy tűnnek el, és hogyan változik a terület biodiverzitása, ha pozitív lépéseket teszünk a terület kezelésének megváltoztatásáért.

4. Növényhatározó alkalmazások felfedezése

Sok hasznos online növényhatározó alkalmazás létezik, például a [Plant Snap](#) és a [PlantNet, Garden answer](#). Nézzük meg, milyen alkalmazások elérhetők a számunkra, és először olyan növényeken próbáljuk ki, melyeket már be tudunk azonosítani. Kérjük meg erre a gyerekeket is, és értékeljük, hogy melyek működnek a legjobban a számunkra.

Pappus

5. modul: Ökológia

Pappus

5. modul: Ökológia

Tanulási eredmények:

A foglalkozás végére a tanulók:

- 4a megértik az alapvető ökológiai elveket
- 4c érteni fogják az egymástól való függőség és a rendszergondolkodás fogalmait
- 5a. együttműködő képessége fejlődik
- 5b a tárgyalási és kommunikációs készségei fejlődnek

Foglalkozás összefoglaló

Ez a foglalkozás az ökológiai alapelvekre fókuszál, beleértve az ökológiai rendszer elemeinek egymással való összekapcsolódását és egymástól való függését, melynek az ember is részét képezi. Azt is bemutatja, hogy ezek az alapelvek hogyan hatnak a való életre.

Tréneri megjegyzések

Ha nem vagyunk jártasok az ökológia témakörében, érdemes előre felkészülni, hogy segíthessünk a résztvevőknek megérteni ezeket az alapelveket.

Foglalkozásterv – 5. modul: Ökológia

Gyakorlat és tanulási eredmény	Idő	Tartalom	Módszer	Kellékek:
1. gyakorlat 4a. tanulási eredmény	60 perc 	Videó és játék az ökológiáról Cél: az ökológiai alapelvek és a belső kapcsolatokkal teli környezetünk megértése	Teljes csoport	Videó az ökológiáról; számítógép, projektor, vászon, hangszórók
2. gyakorlat 4b., 5a., 5b. tanulási eredmény	90 perc 	A közlegelő tragédiája – rendszerperspektívák Cél: annak megértése, hogy egy rendszer szorosan összefonódó alkotóelemei milyen hatással vannak az egészre, és hogy ez hogyan kapcsolódik ahhoz, ahogy a természetről gondolkodunk	Kis csoportok és teljes csoportos beszélgetés	A közlegelő tragédiája - Segédanyag
Összefoglaló	5 perc	Összefoglalás	Teljes csoport	

1. gyakorlat: Videó az ökológiáról

Tanulási eredmények:

4a. Az alapvető ökológiai elvek megértése.

Idő: 60 perc

Módszer: Teljes csoport

Kellékek:

- Victor András videója az ökológiáról: <https://hu.pappusproject.eu/training-course-materials>
- Számítógép, projektor, vászon, hangszórók

Gyakorlat

Győződünk meg róla, hogy mindenki jól látja-e a körülbelül 30 perces, ökológiáról szóló videóprezentációt.

Miután megnéztük a prezentációt, a résztvevők álljanak körbe. Mondjuk el, hogy titokban mindenki válasszon két másik résztvevőt (fontos, hogy senkinek se árulják el, kiket választottak). Ha elkészültek, az lesz a feladat, hogy a két kiválasztott embertől egyenlő távolságra helyezkedjenek el. Amint a résztvevők mozogni kezdenek, látni fogják, hogy nehéz egyensúlyt találni, hiszen amint valaki elmozdul, hogy jobb helyet találjon, azzal azoknak a mozgását is befolyásolja, akik őt választották maguknak a játék elején. Mikor a csoport megnyugodott és már senki sem mozog, válasszunk ki valakit, aki a következő körben mozdulatlan marad, és nem változtat a helyzetén. A többiek feladata továbbra is ugyanaz: úgy kell helyezkedniük, hogy egyenlő távolságra legyenek a két másik résztvevőtől. Mikor a gyakorlat organikusan befejeződik, magyarázzuk el, hogy ez a játék a kapcsolódásokon alapuló hálózatok működését mutatta be: ha a rendszer egyik része elmozdul, ez automatikusan a többi alkotórész mozgását is magával hozza. Mondjuk el, hogy az ökoszisztémánk működésének is ez az alapja: minden esemény új folyamatokat indít el, minden mindenre hatással van.

Végezetül adjunk teret a kérdéseknek, és vezessünk beszélgetést az ökológiáról.

Tréneri megjegyzések

Készítsük elő a technikai felszerelést, ellenőrizzük a hangszórót és a projektort.

2. gyakorlat: A közlegelők tragédiája és a rendszerperspektíva

Tanulási eredmények:

- 4b. A résztvevők érteni fogják a kölcsönös függőség (kodependencia) és a rendszergondolkodás fogalmait.
- 5a. fejlődik az együttműködőképességük,
- 5b. fejlődnek a tárgyalási és kommunikációs készségeik,

Idő: 90 perc, beszélgetéssel együtt

Módszer: Teljes csoport / 4 kis csoport

Kellékek:

- A játékszabályok és a ponttábla a függelékben, az [5. modul: 2. gyakorlat](#) alatti Segédanyagban található.

Gyakorlat

- 1) Osszuk fel a csoportot négy kisebb csoportra úgy, hogy egymástól hallótávolságon kívül legyenek. Mind a négy csoport egy-egy gazdaságot jelképez. A négy gazdaságnak van egy közös legelője, ahol legelhetnek a tehenek. Évente egy vagy két tehenet kapnak az államtól, és annyi az év végi profitjuk, ahány kilót a tehenek nyomnak. A játék célja a lehető legnagyobb profit összegyűjtése.
- 2) Mindegyik csoport / gazdaság válasszon magának nevet, ez elősegíti a csoport saját identitásának kialakulását.
Mind a négy gazdaság kap egy feladatlapot (ld. az [5. modul: 2. gyakorlathoz tartozó Segédanyagot](#)), amin szerepelnek a pontos szabályok és a ponttábla. Ha szükséges, magyarázzuk el a ponttáblát. Csak akkor ismételjük meg a játékszabályokat – különösképpen a játék célját – ha a résztvevők kéri ezt. A csoportok a játékszabályokban jelzett módon tárgyalhatnak egymással (tehát a 3. kör után, majd minden második kör után). A csoportok eldönthetik, hogy szeretnének-e tárgyalásokat kezdeményezni, vagy sem. Nem kötelező csatlakozni a tárgyaláshoz
- 3) A tréner folyamatosan jegyzeteljük a csoportok választásait és profitjait (papíron, de ha lehetséges, akkor egy flipchart-táblán is, amit nem látnak a résztvevők). Ha két csoport szeretne beszélni egymással, ezt a tréner moderálja, és maximum 3-4 percet vegyen igénybe (előre döntsük el, hogy hány percet engedélyezünk).
- 4) Hagyjunk egy kis időt a csoportoknak, hogy minden kör és minden tárgyalás után átbeszélhessék a stratégiájukat.
- 5) Átlagosan körülbelül 10-12 körre kerül sor. Ha két körön keresztül minden csoport nulla pontot szerez, a tréner – mint "az állam" – beavatkozik, és megfenyegeti a gazdaságokat az engedélyük visszavonásával annak érdekében, hogy közös megoldás szülessen. Ha minden csoport három körön keresztül a maximum pontot (1-1 tehenet) ér el, a játék leállítható.
- 6) A játékot kövesse levezető beszélgetés (kb. 45 perc):
 - a. Mik most az érzéseitek?
 - b. Milyen stratégiát követett a csoport? Hogyan születtek a döntések a csoportban?
 - c. Mi történt a játék szintjén?

- d. Hogyan fordítható le az, ami a játék szintjén történt, a társadalom szintjére?
- e. Beszélgetés a játékelméletekről és az egymástól függő cselekvésről. Mi az optimális cselekvés?

Tréneri megjegyzések

Figyelem: ez a feladat nagy fokú versengést és erős érzelmeket válthat ki.

A „mi történt a játék szintjén” kérdés után érdemes megemlíteni, hogy a maximum elérhető pontszám körönként az egész csoportnak 1.600 pont, 10 kör után 16.000 pont, és optimális esetben 4.000 pont külön minden csapatnak tíz kör után (vagy számoljuk ki az alapján, hogy hány kört játszottunk).

A játék a "közlegelők tragédiáját" modellezi le, melyről bővebb információt itt olvashatunk: [A közlegelők tragédiája – Wikipédia \(wikipedia.org\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Közlegelők_tragédiája)

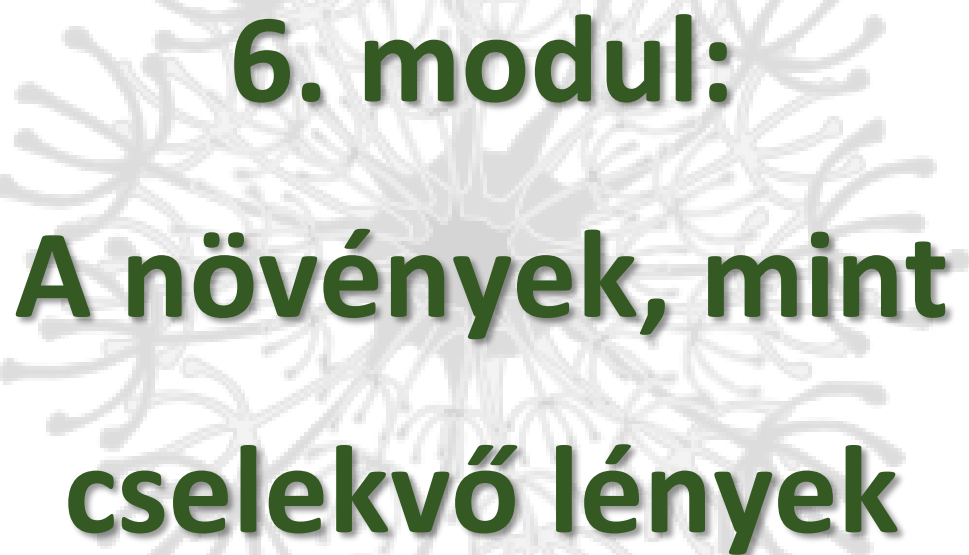
Segédanyag: 5. modul, 2. gyakorlat

A KÖZLEGLŐK TRAGÉDIÁJA

- Osszuk fel a csoportot négy csapatra. A játék célja, hogy a lehető legnagyobb profitot termeljük ki.
- Minden csapat egy teheneket tenyésztő gazdaságot jelképez. A profitot a tenyésztett tehenek súlyában mérik.
- Van egy közlegelő, ahol mind a négy gazdaság legeltetheti a jószágait.
- Mind a négy gazdaság pályázhat (állami támogatásként) 1 vagy 2 tehenre minden tavasszal. Összesen az állam visszavásárolja a teheneket (vagy egyet, vagy mindkettőt) a súlyuk alapján. 1 kg = 1 pont a gazdaságnak.
- Mind a négy gazdaságnak döntenie kell, hogy egy vagy két tehenet tartanak-e az adott évben. Minimum egyet kell tenyészteni, de kettőnél többet nem szabad tartani.
- A játék körülbelül 10-12 körig tartson (ami 10-12 évnek felel meg).
- A körök között a csoportok kezdeményezhetnek megbeszéléseket egymás között, de az első megbeszélésre csak a 3. kör után kerülhet sor, és 2 körnek el kell telnie két megbeszélés között. Nem kötelező részt venni egy megbeszélésen.
- A legelő termelékenysége a rajta tenyésztett tehenek számától függ. Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy mekkora súlyt tud elérni egy tehen a tehenek számától függően.

Lehetséges eredmény		1 gazdaság		2 gazdaság		3 gazdaság		4 gazdaság	
1 tehen	2 tehen	Tehe- nek száma	kg	Tehe- nek száma	kg	Tehe- nek száma	kg	Tehe- nek száma	kg
4	0	1	400	1	400	1	400	1	400
3	1	1	300	1	300	1	300	2	600
2	2	1	200	1	200	2	500	2	500
1	3	1	100	2	200	2	200	2	200
0	4	2	0	2	0	2	0	2	0

Pappus

**6. modul:
A növények, mint
cselekvő lények**

Pappus

6. modul: A növények, mint cselekvő lények

Tanulási eredmények:

A foglalkozás végére a tanulók:

- 3d. pozitív hozzáállást fognak kialakítani a növények és a természet iránt
- 3e pozitív érzéseket és hozzáállást fognak kialakítani a természet iránt a művészeteken keresztül.
- 4c. megértik, hogy a nyelvhasználat hogyan határozza meg gondolkodásunkat
- 4d. megismerkednek a pozitív nyelvhasználat és a természettel való újrapcsolódás példáival

Foglalkozás összefoglaló

A foglalkozás fókuszában az áll, hogy hogyan gondolkodhatunk és beszélhetünk a növényekről. Lehetnek emberek által felhasznált passzív erőforrások, de lehetnek aktív cselekvők, ágensek, aktorok. A foglalkozás során megismerkedünk az ökonyelvészet nézőpontjaival is. A résztvevők felfedezhetik, hogy miképp jelennek meg aktív cselekvőként a növények a képzőművészetben. A gyakorlatok segítségével a résztvevők pozitív hozzáállást alakíthatnak ki a növények iránt.

Tréneri megjegyzések

Ha nem vagyunk jártasak az ökonyelvészet témakörében, érdemes előre felkészülni, hogy segíthessünk a résztvevőket megérteni ezeket az alapelveket.

Foglalkozásterv – 6. modul: A növények, mint cselekvő lények

Gyakorlat és tanulási eredmény	Idő	Tartalom	Módszer	Kellékek:
Bemelegítés	10 perc	Bemelegítő játék Cél: a résztvevők energizálása a szünet után	Teljes csoport	
1. gyakorlat 3d., 4c. tanulási eredmény	90 perc 	Interaktív előadás a növényekről, mint aktív cselekvőkről Cél: bemutatni, hogy attól függően, hogy milyen nyelvezetet használunk, a növényekre tekinthetünk passzív résztvevőkként és aktív cselekvőkként	Teljes csoport	Videó a növényekről, mint aktív cselekvőkről Papírszínház-mese
2. gyakorlat 3e., 4d. tanulási eredmény	90 perc 	A növények, mint aktív cselekvők a művészetben Cél: annak bemutatása, hogy a növények a művészetben általában inkább aktív cselekvőként jelennek meg	Egyéni és kis csoportos munka, teljes csoportos prezentációval	Papír, tollak, színes ceruzák, vastag A3-as lapok
Összefoglaló	5 perc	Összefoglalás	Teljes csoport	

1. gyakorlat: Interaktív előadás a növényekről, mint aktív cselekvőkről

Tanulási eredmények:

- 3d. pozitív hozzáállást fognak kialakítani a növények és a természet iránt
- 4c. megértik, hogy a nyelvhasználat hogyan határozza meg gondolkodásunkat

Idő: 90 perc

Módszer: Előadás / teljes csoport / egyéni munka / kis csoport

Kellékek:

- Suhajda Virág előadása a növényekről, mint aktív cselekvőkről:
<https://hu.pappusproject.eu/training-course-materials>
- Előadás PPT-je: <https://hu.pappusproject.eu/training-course-materials>
- Segédanyagok a résztvevőknek
- További anyag: Oborny Beáta előadása a növényi stratégiákról:
<https://hu.pappusproject.eu/training-course-materials>

Gyakorlat

- 1) A résztvevők megnézik az előadást a diavetítéssel együtt.
- 2) Az előadásban szerepel egy feladat ([5. dia](#)), melynek során a résztvevők kapnak egy Segédanyagot, ugyanannak a növénynek három különböző leírásával. Hagyjunk időt, hogy mindenki elolvashassa a leírásokat, majd beszéljük át a következőket:
 - a. Hogy szólnak a különböző leírások?
 - b. Milyen érzéseket keltenek benned?
 - c. Mit csinál a növény a leírásban? Figyeljünk arra, hogy milyen igéket használ a leírás! (A második és harmadik leírásban ne szerepeljenek ezek az igék.)
- 3) A feladat után beszéljünk arról, hogy a nyelvünk hogyan alakítja a természet iránti érzéseinket, és arról, hogy hogyan lehet az embereket és a gyerekeket "emlékeztetni", újra tudatosítani bennük, hogy mi is a természet szerves részei vagyunk
- 4) Alakítsunk kis csoportokat a résztvevőkből. A csoportok keressenek verseket, melyekben a növények mint aktorok tűnnek fel. Hivatkozhatunk a Műveltség – Irodalom tanári segédletekre is.

Tréneri megjegyzések

További információért és hivatkozásokért ld. a [6. modul függelékét](#).

Kiegészítő anyagként felhívhatjuk a résztvevők figyelmét a Dr. Oborny Beáta magyar ökológus, professzor és kutató előadására (<https://hu.pappusproject.eu/training-course-materials>).

2. gyakorlat: Növények, mint aktorok a művészetben

Tanulási eredmények:

- 3e. A résztvevők pozitív érzéseket és hozzáállást fognak kialakítani a természet iránt a művészeteken keresztül.
- 4d. A résztvevők megismerkednek a pozitív nyelvhasználat és a természettel való újrakapcsolódás példáival.

- Idő:** 90 perc
Módszer: Egész csoport / egyéni munka / kis csoport
Kellékek:
- Papír, ceruzák, zsírkréta stb.

Tevékenység:

- 1) Mutassunk be példákat olyan alkotásokra, melyekben pozitív nyelvhasználatot figyelhetünk meg a növényekkel és a természettel kapcsolatban, például egy mesét vagy egy verset. Ha a korábbi gyakorlatok során előkerültek jó példák, akkor itt ezekre is hivatkozhatunk. Keressünk illusztrált alkotásokat, például "kamishibai"-t, azaz papírszínházzal előadott mesét. A feladat körülbelül 5-10 percig tartson.
- 2) Egyéni feladat - 15-20 perc:
 - a. Kérjük meg a résztvevőket, hogy keressenek egy olyan növényt odakinn, ami valamiért felkelti a figyelmüket.
 - b. Írjanak róla egy verset (akár haiku rövidségűt) vagy egy minél rövidebb novellát:
 - szerepeljenek benne a növényről szóló leírások és érzékszervi tapasztalatok
 - szerepeljenek benne a növény által keltett érzelmek
- 3) Mikor mindenki elkészült a versével, állítsuk őket párba, vagy alakítsunk 3-4 fős csoportokat - a feladat körülbelül 45 percet vesz igénybe.
 - a. Először kérjük meg a résztvevőket, hogy osszák meg a verseiket.
 - b. Ezután a csoport eldönti, hogy melyik verset szeretnék illusztrálni. A csoportok együttműködhetnek a versek megírásában.
 - c. Ezután együtt megtervezhetik és megrajzolhatják az illusztrációikat. Biztosítsunk jó minőségű, vastag papírt ehhez a feladathoz.
- 4) Ezután a csoportok bemutatják a versüket az illusztrációval együtt.

Tréneri megjegyzések

Álljon rendelkezésre elegendő papír, zsírkréta stb., hogy minden csoportnak jusson.

Támpontként használhatunk egy [papírszínház-mesét](#), amit utána egy papírszínház-kerettel előadhatunk.

6. modul
Függelék

6. modul: Kiegészítő információ és hivatkozások

Újrapcsolódás a természettel a nyelvhasználaton keresztül.

Köztudomású, hogy a nyelvhasználatunk meghatározza a gondolkodásmódunkat. A pozitív pszichológiában ezt az önmagunkról és másokról alkotott kép megváltoztatására használják – mely képessé tesz a pozitívabb beszéd- és gondolkodásmódra. Ebben az esetben arra tesszük magunkat képessé, hogy pozitívan beszéljünk a természetről.

A természethez, és a benne található növényekhez és állatokhoz fűződő viszonyunkat nagyban befolyásolja az, ahogy beszélünk róla. Az ökon nyelvészet, ökolingvisztika ennek a leírására az "emlékeztetés", újra tudatosítás ("re-minding") fogalmát vezeti be, mely Stibbe szerint "a figyelem felhívása arra, hogy az élet egy fontos területe egy adott szövegben vagy diszkurzusban törlésre került, és annak a követelése, hogy ezt a területet ismét figyelembe vegyük" (Stibbe, 2015:164). A mi esetünkben ez a terület a természettel való kapcsolatunk és kapcsolódásunk. Az "emlékeztetés" kiemeli ezt az elfeledett területet vagy megközelítést, jelentőséggel ruházza fel és emlékeztet az értékére. Stibbe (és sokan mások) hangsúlyozza, hogy ez a kiemelés akkor a legsikeresebb, ha vizuális módon, az érzékszerveinken keresztül történik.

David Abram filozófus híres munkájában, az *Érzékiség varázsában* (The Spell of the Sensuous, 1996) a természettől való testi elkülönülésünket írja le, és azt, hogy ez hogyan hat az öntudatunkra, illetve a kapcsolatunkra a természettel, a természeti beágyazottságunkra. Abram az *Állattá válás* (Becoming an Animal, 2010) című művében azt állítja, hogy találnunk kell egy "új beszédmódot, ami kifejezi a földdel való összekapcsolódásunk (...) Egy olyan beszédstílust, amivel a fizikai érzékelés felé nyitunk" (Abram 2010:3).

Hogyan működik ez a kiemelés? Hogyan változtathatunk a beszédmódunkon, hogy mélyebb kapcsolatunk alakuljon ki a természettel?

Amint arra Stibbe (és Abram) is rámutat, fontos fizikai érzékelést tartalmazó leírásokat alkalmazni, beleértve az érzelmi kapcsolatokat (mint a csodálat, a félelem, a szeretet), melyek visszaadják az állatoknak vagy a növényeknek a cselekvőképességet (ágenciát).

Miután elolvastuk a három leírást a Segédanyagban, már érezhetjük is, hogy máshogy viszonyulunk a virághoz. Az első leírásban önmagában is fontos cselekvő a virág (mely, mint megtudtuk, kétivarú); a második példában távolságtartó módon, passzív igéssel van leírva; míg a harmadikban csupán a termelés eszközévé válik.

A kognitív elmélet szerint (ld. Lakoff et al. munkáját a metaforákról, 1980) nyelvhasználatunk a testünkben ered – a megtestesült élményeinkből nyerjük ki a dolgok jelentését, emiatt minél inkább vizuális és érzékletes módon írunk le valamit, annál több érzelmet fog kiváltani. Nem igazán tudunk érzelmileg kötődni egy olyan növényhez, amiről annyit tudunk meg, hogy "növekvő termelési igényt elégít ki" (harmadik leírás); ugyanez igaz egy gyógynövényre "lándzsás levelekkel és kétivarú virágokkal" (második leírás – bár a biológusok talán tudnak ehhez a leíráshoz is kapcsolódni); de egy kép, amin naplemente van, és egy sárga virág nyíló szirmaiban megbújó méhet látunk, az emberek

többségében valamilyen érzést ki fog váltani. Ennek a virágnak saját élete van, saját tettei, aktív, cselekvő élőlény, egy "ágens".

Fairclough (2003:150) személytelenítésnek (imperszonalizációnak) nevezi azt a folyamatot, melynek során az emberek (és más élőlények) csupán mint szervezeti struktúrák és folyamatok részei jelennek meg. A mi esetünkben a növényeket is idevehetjük, mint személytelenített élőlények. Ez a folyamat egyértelműen megjelenik a leírásokban, és a mindennapi életünkben is könnyen találhatunk példát rá. Érdeemes újra megnézni a növényversenyekről szóló videót a fentiek tudatában, figyelve az előadó nyelvhasználatára és arra, ahogy megszemélyesíti a növényeket, mellyel egyedülálló esélyünk nyílik rá, hogy kapcsolódjunk a növényekhez.

Bibliográfia

- Lakoff, G., Johnson, H (1980). *Metaphors we live by*, University of Chicago Press
- Abram, D. (1996). *The Spell of the Sensuous*, Vintage Books
- Stibbe, A. (2015). *Ecolinguistics – Language, Ecology and the Stories We Live by*, Routledge
- Fairclough, N (2003). *Analysing Discourse Textual Analysis for Social Research*, Routledge
- Deng, Y. C., Hua, H. M., Li, J., & Lapinskas, P. (2001). Studies on the Cultivation and Uses of Evening Primrose (*Oenothera* spp.) in China. *Economic Botany*, 55(1), 83-92.
- *Oenothera biennis* link: [Parlagi ligetszépe – Wikipédia \(wikipedia.org\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Parlagi_ligetszépe), 2022. augusztus 22-én felkeresve

6. modul: 1. gyakorlat – 15. dia

A parlagi ligetszépe

a) Ott ült a kislány a lemenő nap narancsszínű fényében, és várta, hogy kinyíljon a ligetszépe. „Nézd!” – kiáltotta boldogan – „a méhecske bemászott a virágba.” „Igen, talán egy pihenőhelyet keres. Lehet, hogy elfáradt.” – válaszoltam. Eközben a virág felemelkedett és elkezdte kitérni a gyönyörű, sárga szirmait. Olyan volt, mint egy Attenborough-filmben – a teljes virágzás kevesebb, mint egy percig tartott, a szirmok kinyíltak, a méh újra odakint találta magát, egy nagy adag pollennel a lábán. Ugyanebben a pillanatban egy elhervadt szirm – talán az előző éjjelről maradt – lassan lehullott a földre. Mindannyian csodálattal néztük. Éreztem, ahogy összeszorul a torkom, ezen alapvető egzisztenciális veszteség láttára.

Sárga szirmok nyílnak

Egy napig virágoznak

Csak ez jut nekünk

b) “A parlagi ligetszépe vagy egyszerűen ligetszépe (*Oenothera biennis*) a ligetszépefélék (Onagraceae) családjába tartozó, lágyszárú, kétnyári gyógynövény. ... Útszéleken, ugarokon, rézsűk mentén, mindenféle talajban megél. Csaknem világszerte elterjedt. Eredeti hazája Észak-Amerika, Európába kereskedelmi hajókon szállítva jutott el. ... 1-1,5 méteresre is megnövő, kétnyári növény. Az első évben csak tölevélrózsát fejleszt, a második évben hozza virágait. Június-szeptember folyamán virágzik, termése négykopácsú tok. Virágai nagyok, éjjel nyílnak, a csészelevélből négy többnyire sárga szirm, és nyolc porzó, bibéje négy metszetű, magháza alsó állású, a vacok csöve a magház felett nyélszerűen folytatódik. ... A magból nyert olajban található γ -linolénsav, olajsav- és palmitinsav-trigliceridek az emberi szervezet számára létfontosságú prosztaglandin prekursora. ... Diétázás nélkül is csökkenti a testsúlyt, normalizálja a vérnyomást, mérsékli az ízületi gyulladást, lassítja a sclerosis multiplex előrehaladását, enyhíti a másnaposságot. ...” (Wikipédia: [Parlagi ligetszépe – Wikipédia \(wikipedia.org\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Parlagi_ligetszépe))

c) “A parlagi ligetszépe Észak-Amerikából származik, körülbelül száz évvel ezelőtt honosították Észak-Kelet Kínában, ahol éhínségek idején emberi és állati táplálékként használták. A magban található γ -linolénsavat (GLA) tartalmazó olaj új hasznosítási módjait először Kínában, majd 1980 óta a világ más tájain is felfedezték, ennek következtében megnőtt a magok iránti kereslet. Nyolc fajtája nő vadon Kínában, melyek közül az *Oenothera biennis* L. a legnépszerűbb. Az éves legmagasabb parlagi ligetszép termés körülbelül 3000 tonna, azonban 1986 óta az *O. biennis* fajt is termesztik (főleg Jilin, Ligoning és Shandona tartományokban) a növekvő igény kielégítésére. Újabb termelési technológiák kifejlesztését és elterjedését követően a magok össztermelése 750-3000 kg hektáronként. A kereskedelmi termelés ciklikus mintázatot követ, az eddigi legnagyobb terméshozamot 1999-ben mérték, amikor is 16000-19000 tonnányi mag termett.” (Yu-Cheng Deng et al, 2001:83)

7. modul: Tanítás növényekkel

Pappus

7. modul: Tanítás növényekkel

Tanulási eredmények:

A foglalkozás végére a tanulók:

2f. fel tudják használni a PAPPUS-eszköztárat arra, hogy pedagógiai folyamatot dolgozzanak ki diákjaik számára.

Foglalkozás összefoglaló

Ebben a foglalkozásban a résztvevők arra összpontosíthatnak, hogy hogyan használhatók fel a PAPPUS-kurzus során tanult stratégiák és megközelítésmódok a saját pedagógiai munkájuk alakítására. A résztvevők segítséget nyújthatnak egymásnak egy egyszerű terv felvázolásában arról, hogy hogyan használják majd a PAPPUS anyagait a saját pedagógiai céljaik elérésére.

Tréneri megjegyzések

-

Foglalkozásterv – 7. modul: Tanítás növényekkel

Gyakorlat és tanulási eredmény	Idő	Tartalom	Módszer	Kellékek:
Bemelegítés	10 perc	Bemelegítő játék Cél: a résztvevők energizálása a szünet után	Teljes csoport	
1. gyakorlat 2f. tanulási eredmény	90 perc 	Pedagógiai folyamat tervezése Cél: a résztvevők saját pedagógiai folyamatainak megtervezése a PAPPUS anyagok felhasználásával	egyéni és kiscsoportos munka	Üres lap, toll
Összefoglaló	5 perc	Összefoglalás	Teljes csoport	

1. gyakorlat: Pedagógiai folyamat megtervezése

Tanulási eredmények:

2f. A résztvevők fel tudják használni a PAPPUS-eszköztárat arra, hogy pedagógiai folyamatot dolgozzanak ki diákjaik számára.

Idő: 90 perc

Módszer: Egyéni / kis csoportos munka

Gyakorlat

Mondjuk el a résztvevőknek, hogy most, hogy megismerkedtek a PAPPUS anyagokkal, lehetőségük nyílik rá, hogy ezek egy részét beépítsék a saját tanmenetükbe.

Kérjük meg a résztvevőket, hogy gondolkodjanak 10 percig azokról a diákokról, akikkel terveik szerint kipróbálják majd a PAPPUS-programot, és azonosítsák be a céljaikat (pl. hogy mit szeretnének elérni a PAPPUS módszerrel, milyen tárgyakat fognak a PAPPUS-tematika szerint oktatni).

Ha ezzel végeztek, alakítsanak 4 fős csoportokat, ahol közösen ötletelve segíthetik egymást a célok megfogalmazásában. Hozzuk össze azokat a résztvevőket, akiknek hasonló csoportjaik vannak (pl. mindketten 8-10 éveseknek tanítanak matematikát). Minden résztvevőnek 20 perce lesz majd bemutatni a saját "esetét", terveit, majd a többi résztvevő ötleteket adhat arra, hogy hogyan érhető el a résztvevő tanítási céljai. Használhatnak a kurzus során megismert konkrét gyakorlatokat, vagy a [PAPPUS weboldalát](#) / a [PAPPUS eszköztárat](#) is átnézhetik, hogy a céljaikhoz illő gyakorlatokat találjanak. A résztvevők saját maguk által fejlesztett feladatokat is megoszthatnak.

Jelezzük, ha lejárt a 20 perc, hogy mindenki sorra kerülhessen.

Tréneri megjegyzések

Mindenképp jelezzük, ha lejárt a 20 perc, és emeljük ki, hogy erre azért van szükség, hogy mindenkinek lehetősége legyen bemutatni a saját tervét. (Ha a csoport megegyezik, hogy inkább egyetlen tanítási terven dolgoznak tovább, és nem hallgatnak meg mindenkit, ez is rendben van.)

Pappus

8. modul: Értékelés és lezárás

Pappus

8. modul: Értékelés és lezárás

Tanulási eredmények:

A foglalkozás végére a tanulók:

- 3d. pozitív hozzáállást fognak kialakítani a növények és a természet irányába
- 4. megértik majd az ökológiai rendszerekre jellemző kölcsönös függőséget
- 5c. személyre szóló, pozitív visszajelzéseket fognak tudni adni és kapni
- 5d. be tudnak számolni az élményeikről

Foglalkozás összefoglaló

Ez a PAPPUS-tréning záró modulja. Ezen a foglalkozáson a résztvevők reflektálhatnak a kurzusra, értékelhetik azt, és visszajelzéseket adhatnak a kurzusról és egymásról.

Tréneri megjegyzések

-

Foglalkozásterv – 8. modul: Értékelés és lezárás

Gyakorlat és tanulási eredmény	Idő	Tartalom	Módszer	Kellékek:
Bemelegítés	10 perc	Bemelegítő játék		
1. gyakorlat 5d. tanulási eredmény	30 perc 	Értékelő játék és beszélgetés Cél: A PAPPUS-kurzus értékelése	Teljes csoport	Érzelmeket kifejező kártyák
2. gyakorlat 3d. tanulási eredmény	30 perc 	Mandala Cél: reflektálás a kurzusra és közös mandalakészítés növényekkel	Teljes csoport	Megközelíthető természeti helyszín
3. gyakorlat 4., 5c. tanulási eredmény	30 perc 	Pókháló Cél: elbúcsúzás	Teljes csoport	Fonalgombolyag
Összefoglaló		Összefoglalás és lezárás		

1. gyakorlat: Értékelő játék és beszélgetés

Tanulási eredmények:

5d. A résztvevők be tudnak majd számolni az élményeikről.

Idő: 30 perc

Módszer: Teljes csoport

Kellékek:

- Különböző érzelmeket kifejező kártyák

Gyakorlat

A képzés vége felé töltünk egy kis időt a kurzus kiértékelésével, és visszajelzések begyűjtésével: hogyan érezték magukat a résztvevők? Hasznosnak találják a tanultakat?

Két gyakorlatot ajánlunk:

Először kérjük meg a résztvevőket, hogy álljanak körbe, és találjanak ki egy gesztust (amit akár egy hang is kísérhet), ami kifejezi az általános benyomásukat a képzésről, és azt, hogy hogyan érezték magukat. Valaki kezdje el, a többiek pedig ismételjék el utána a gesztusát. Győződjünk meg róla, hogy mindenki megoszthatta a gesztusát, és a többiek is visszatükrözték, megismételték azt. Ez a gyakorlat mély érzelmeket tud mozgósítani, és erről érdemes beszélni.

A következő gyakorlathoz érzelmeket kifejező kártyákra van szükség (pl. macis kártyák, macskás kártyák, vagy hasonló), melyeket leteríthetünk középre. Kérjük meg mindenkit, hogy válasszon egy kártyát, ami kifejezi, hogy milyen érzései vannak a képzésről. Ha mindenki választott, valaki kezdje el a feladatot: mutassa fel a kártyáját és magyarázza el, miért ezt választotta, és hogyan érezte magát a tréning során. Ha lehetséges, a facilitátor is legyen része a folyamatnak.

2. gyakorlat: Mandala

Tanulási eredmények:

3d. A résztvevők pozitív hozzáállást fognak kialakítani a növények és a természet iránt.

Idő: 30 perc

Módszer: Teljes csoportos gyakorlat

Kellékek:

- Hozzáférés természetes anyagokhoz/növények előkészített részeihez

Gyakorlat

- 1) Kérjük meg a résztvevőket, hogy gyűjtsenek odakinn növényeket, növények részeit, gyümölcsöket, terméseket stb., és közben gondolkodjanak el a kurzus alatt tanultakról.
- 2) Készítsünk elő egy nagy papírlapot, vagy jelöljünk ki egy területet, amin elkészülhet a mandala.
- 3) Kérjük meg a terembe visszatérő résztvevőket, hogy rendezzék el a természeti tárgyukat közös mandalaként. Igyekezzünk néma vagy csendes folyamatként vezetni ezt a gyakorlatot. Tegyük be relaxációs zenét, mely elősegíti a kreatív folyamatot.
- 4) Amikor a mandala elkészült, a résztvevők helyezték köré a hét alatt készített többi tárgyukat is.
- 5) Nézzük meg ezeket az alkotásokat csendben.
- 6) Ezután álljunk körbe a mandalát, és ha ez lehetséges, fogjuk meg egymás kezét.
- 7) Hozzunk létre egy hangbuborékot, dúdolással vagy egyszerű hangok éneklésével.
- 8) Zárjuk le a feladatot.

Tréneri megjegyzések

Ha nincs lehetőség a szabadban gyűjteni, hozzunk magunkkal különböző színű dióféléket, gabonaféléket, szárított virágokat, fűszereket stb.

3. gyakorlat: Pókháló

Tanulási eredmények:

4. A résztvevők megértik az ökológiai rendszerekre jellemző kölcsönös függőséget
- 5c. Személyre szóló, pozitív visszajelzéseket fognak adni és kapni.

Idő: 30 perc (lehet hosszabb, ha van rá idő)

Módszer: Teljes csoportos gyakorlat

Kellékek:

- Fonalgombolyag

Gyakorlat

- 1) Ültessük le a résztvevőket egymáshoz közel egy zárt körbe úgy, hogy ne legyenek köztük kihagyott székek. A facilitátor is vegyen részt a zárókörben.
- 2) Vegyünk egy fonalgombolyagot - minél színesebb, annál jobb. Akihez odakerül a gombolyag, az ujjá köré teker egy darabot a fonalból, hogy ne mozduljon el, majd választ valakit, akinek odadobja a gombolyagot, és akivel így összeköti majd egy fonalháló. Aki a gombolyagot dobja, adjon valami pozitív visszajelzést annak, akinek dob (pl. Katival nagyon szerettem egy csoportban dolgozni... stb.) A feladat elején hívjuk fel rá a figyelmet, hogy lehetőleg én-üzenetekben beszéljünk, a saját megéléseinkről és kerüljük a harmadik személy használatát (tehát ne azt mondjuk, hogy "azért választottam őt, mert ilyen/olyan", hanem azt, hogy "szerettem veled ezt/azt csinálni"). Erre facilitátorként végig figyelünk.
- 3)

- 4) Az első körben mindenki olyan résztvevőt válasszon, aki még nem került sorra, hogy végül visszajusson a fonal az első megszólalóhoz. Ha van rá idő, menjünk megint körbe a csoporton, további visszajelzéseket adva, tovább építve a kapcsolatokat vizuális és tapintható hálóját. Facilitátorként figyelünk arra, hogy ha több kört csinálunk, akkor mi magunk olyannak dobjuk a gombolyagot, akinél még kevesebbszer volt.
- 5) Zárjuk a feladatot azzal, hogy felhívjuk a résztvevők figyelmét, mekkora hálót hoztunk létre, és mennyi belső kapcsolat alakult ki a csoporton belül. Hangsúlyozzuk, hogy senki sem tud anélkül elmozdulni, hogy az ne befolyásolna sok másik embert a körben.
- 6) A hálót letehetjük a földre úgy, hogy óvatosan mindenki kiveszi az ujját belőle. Így fényképet is készíthetnek róla a résztvevők.

Pappus

1. bemelegítő játék: Szamuráj

Tanulási eredmények:

- A csoport fókuszának és koncentrációjának javítása
- Bemelegítés

Idő: 10-15 perc

Módszer: Teljes csoport

Gyakorlat

Álljon körbe az egész csoport. A résztvevők legyenek egymástól körülbelül kartávolságra. Mindenki a szamuráj szerepet ölti magára. A játék célja megtalálni a két legjobb szamurájt.

Hagyjunk elegendő időt, hogy a résztvevők megtanulják a lépéseket „a harci koreográfiát”, mielőtt elkezdjük a versenyt:

1) Egy lehetséges változat:

- Az első résztvevő összeterzi a tenyereit és lefelé mutat velük, majd a feje fölé lendíti a képzeletbeli kardját, miközben azt kiáltja: "Hí!"
- A mellette kétoldalt állók felé lendítik a képzeletbeli kardjukat, mintha ketté akarnák vágni, és azt kiáltják: "JAAA!", majd leengedik a kezüket.
- Az első résztvevő ezután kiválaszt valaki mást, és felé lendíti a kardját, miközben azt kiáltja: "SAAA!"
- Akire rámutatott, az folytatja a gyakorlatot.

2) Verseny: aki a lenti hibák közül elköveti valamelyiket, az kiesik a játékból.

- a. túl lassan reagál
- b. nem reagál
- c. nem egyszerre lendíti a kardját a párjával
- d. reagál, pedig nem is rá mutattak

3) A játéknak akkor van vége, mikor már csak két szamuráj maradt: ők a győztesek.

Ennek a játéknak a lényege, hogy merjünk hibázni, és nevetni a hibázáson.

2. bemelegítő játék: Mazeltov

Tanulási eredmények:

- A csoport fókuszának és koncentrációjának javítása
- Bemelegítés

Idő: 15 perc

Módszer: Teljes csoport

Gyakorlat

A tréner bemutat egy sor mozdulatot a körben álló csoportnak. A játék közben egyszerre mindig csak egy ember hajthat végre egy mozdulatot.

Lehetséges mozdulatok:

- Aki kezd, az csípőmagasságban tartott, felfelé néző tenyerekkel kinyújtja a kezét, oldalra fordul, és azt kiáltja: "KIA". A KIA felkiáltást kísérő mozdulat mindig ugyanabba az irányba történik: ha a tőlünk jobbra lévő személy "küldte" nekünk, akkor mi, ugyanezzel a kiáltással csak a tőlünk balra álló résztvevőnek küldhetjük tovább (azaz nem változtathatjuk meg az irányt).
- Aki a KIA-mozdulatot "kapta", az visszautasíthatja azt úgy, hogy összekulcsolja a kezét a teste előtt, és azt mondja: "USIBUSI". Ezzel visszakerül a mozdulat ahhoz, aki "küldte."
- Aki "KIA-t kapott", az dönthet úgy, hogy nem a mellette állónak adja tovább, hanem valaki másnak a körben, ilyenkor ugyanazt a mozdulatot kell tennie, csak "KIAMIA" felkiáltással. Aki a mozdulatot "kapta", az eldöntheti, hogy hogyan adja tovább (azaz melyik irányba és milyen kísérő szóval).
- Az, aki a mozdulatot kapta, dönthet úgy is, hogy egész csoportos mozdulatot szeretne: ilyenkor fel kell emelnie az egyik kezét, és azt mondania, "MAZELTOV". Ekkor az egész csoport a mozdulatot utánozva azt kiáltja: "MAZELTOV". Aki a mozdulatot kezdeményezte, ezután bármilyen másik mozdulattal folytathatja (kivéve az USIBUSI-t, hiszen ilyenkor nincs "visszaküldhető" mozdulat).
- Egy másik teljes csoportos mozdulat lehet, ha a résztvevő azt mondja, "NOBEL-DÍJ", miközben büszkén beszél a kör közepére, és a többiek ünneplik/tapsolnak neki. Ezután ugyanez a résztvevő folytassa egy másik mozdulattal.
- Egy harmadik teljes csoportos mozdulat lehet, ha a résztvevő azt mondja, "FIESTA", mire mindenki éljenezni kezd és a kör egy másik pontjára táncol. Ezután ugyanez a résztvevő folytassa egy másik mozdulattal.

3. bemelegítő játék: Kő-papír-olló bajnokság

Tanulási eredmények:

- A csoport fókuszának és koncentrációjának javítása
- Bemelegítés

Idő: 5 perc

Módszer: Teljes csoport

Gyakorlat

- 1) A tréner mondja el a kő-papír-olló játék lényegét. Minden pár háromig számol, majd az alábbiak közül felmutatja az egyik jelet:
 - a. kő: ökölbe szorított kéz;
 - b. papír: nyitott kéz, kinyújtott ujjakkal;
 - c. olló: a mutató és középső ujj kinyújtva, ollót formázva

A kő üti az ollót, az olló üti a papírt, a papír üti a követ.

- 2) A résztvevők körbe sétálnak a szobában, a saját nevüket kántálva, mintha önmaguknak drukkolnának. Mikor szembe találják magukat valaki mással, elszámolnak háromig és felmutatják a "fegyverüket". Aki veszített, annak a győztes mögé kell állni, a vállára tenni a kezét, és a győztes nevét kántálni, miközben a győztes újabb ellenfelet keres.
- 3) A következő menet győzteséhez ismét csatlakozik a vesztes sor, akik a győztes nevét kántálják, amíg már csak két sor marad, majd végül csak egy - a győztesé!

4. bemelegítő játék: Marilyn Monroe

Tanulási eredmények:

- A csoport fókuszának és koncentrációjának javítása
- Bemelegítés

Idő: 15 perc

Módszer: Teljes csoport

Gyakorlat

A csoport alkosson kört, és álljon középbe valaki. A kör közepén álló rámutat valakire a körből, a lenti nevek egyikén szólítva őt. Mindegyik névhez tartozik valamilyen mozdulat/rövid jelenet, amit a lehető leggyorsabban be kell mutatnia annak, akire rámutattak, és a két oldalán álló másik két embernek. Ha valamelyikük nem végzi el a mozdulatot (vagy olyasvalaki is megmozdul, akinek nem kellene), akkor az illető helyet cserél a középben álló résztvevővel.

Ajánlott nevek/mozdulatok (kiegészíthetjük saját ötletekkel)

- Marilyn Monroe: akire rámutattak, az Marilyn Monroe, amint próbálja lenn tartani a szoknyáját a szélben, míg a két mellette álló ember ember két oldalt a szelet utánozza, ami próbálja felemelni a szoknyáját
- James Bond: akire rámutattak, az egy képzeletbeli pisztolyt fog a kezében (lehet például a klasszikus pisztolycső-fújós mozdulat, míg a két oldalán álló két társa lenyűgözve nézi, amit enyhén hátradőlő testmozdulattal, szája elé tett kezekkel fejez ki
- Mosógép: a két oldalt álló lesz a mosógép váza, míg akire mutattak, az a fejével körözik, mintha a mosógép dobja lenne. A két oldalt álló a mosógépdob felé fordul.
- Kenyérpírító: akire mutatnak, fel-fel ugrál, mint egy kenyérpírítóból éppen kiugró pirító, míg a két oldalán lévő két ember a karjaival vízszintesen kinyújtja a pirító előtt és mögött.
- Pálmafa: a középső ember feltartja a kezét a feje fölé, felfele néző tenyerekkel, mintha két pálmalevél lenne felette, az oldalt álló emberek pedig "táncolnak" a pálmafa alatt.

Pappus

Pappus